

Sülhün şərtlərini Bakı dikte edir

Azərbaycanın qətiyyətli mövqeyi Münhen Təhlükəsizlik Konfransından bir daha bəyan edildi

Prezident İlham Əliyevin global və regional məsələlərlə bağlı mövqeyi, baxışları nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərdə daim diqqət çəkir. Bir neçə gün əvvəl keçirilən 59-cu Münhen Təhlükəsizlik Konfransı bunu növbəti dəfə nümayiş etdirdi.

İlham Əliyevin keçirdiyi görüşlər, iştirak etdiyi "dəyirmi masa" və iclas bir daha göstərdi ki, Azərbaycan Prezidenti global səviyyədə ehtiramla qarşılanan siyasi liderdir. Eyni zamanda Münhen Təhlükəsizlik Konfransı Azərbaycanın həm İkinci Qarabağ müharibəsindən sonrakı realitətlərlə, həm də global məsələlərlə bağlı qətiyyətli siyasət yürütdüyünü beynəlxalq ictimaiyyətə bir daha təqdim etdi.

Global enerji təhlükəsizliyi prosesində Azərbaycanın yeri daha aydın görünür

Artıq bir neçə onillikdir ki, enerji təhlükəsizliyi məsələsi global müzakirələrin ən aktual mövzuları sırasında yer alır. Hətta elə bir dövrə gəlib çatmışıq

ki, enerji ilə etibarlı təminat təhlükəsizliyin mühüm tərkib hissəsi kimi nəzərdən keçirilir. Ötən ilin fevral ayından Ukraynada başlayan müharibə isə xüsusilə Avropa məkanını enerji təhlükəsizliyi baxımından yeni çağırışlarla üz-üzə qoyub. Başqa cür desək, Avropa dövlətləri yaranmış hərbi-siyasi gərginlik şəraitində enerji böhranı ilə üzləşiblər.

Təsədüfi deyil ki, 59-cu Münhen Təhlükəsizlik Konfransında "dəyirmi masa"lardan biri enerji təhlükəsizliyi məsələsinə həsr olunmuşdu. Xüsusilə qeyd etməli ki, hazırkı həssas şəraitdə Azərbaycanın global enerji təhlükəsizliyi prosesindəki yeri və rolu daha aydın görünür. Bu baxımdan Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində keçirilən "Boru arzuları: Gələcəyə uyğun enerji təhlükəsizliyi" mövzusunda "dəyirmi masa"da Prezident İlham Əliyevin iştirakına və söylədiyi fikirlərə maraq olduqca böyük idi.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Avropaya 2021-ci ildə təxminən 19 milyard kubmetr, ötən il isə 22,6 milyard kubmetr təbii qaz ixrac edib. Bu il isə Avropaya ixrac həcmi 24,5 milyard kubmetr olması gözlənilir.

Heydər Əliyev İli - 2023

Heydər Əliyevin dövlətçilik və parlamentarizm ənənələri

Dünyanın nəhəng siyasi liderlərindən biri olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi fəaliyyətinin müxtəlif rəqəmlərdən araşdırılması əliyevşünaslıq qarşısında duran ən vacib vəzifələrdən biridir. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin parlament fəaliyyətinin araşdırılması zamanı maraqlı faktlarla rastlaşmaq da bərabər, həm də böyük dövlət adamının bütün platformalarda vahid ideya və strateji məqsəd arasında dialektik vəhdət hiss etməyə bilmərsən. Bu strateji konsepsiyanın əsasını isə dövlət müstəqilliyi tutur. Heydər Əliyev siyasi hakimiyyətinin birinci dönməndə ömrünün, demək olar ki, böyük bir hissəsini ən ali kürsülərdən deputat mandatı daşıyaraq keçirmişdir.

Heydər Əliyevin parlamentdə ilk çıxışı yeni ittifaq müqaviləsinə qoşulmaq məsələsi müzakirə edildiyi zamana təsadüf edir. Siyasi Bürodan istefa verdikdən sonra Heydər Əliyevin bu çıxışını xalq qarşısında, demək olar ki, ilk çıxışı hesab etmək olardı. Ümummilli Lider məhz burada öz ideoloji konsepsiyasını bəyan edəcədi. Uzun illər kommunist partiyasının rəhbər şəxslərindən olmuş siyasi lider demokratik və azadlıq dəyərlərinə münasibətini ilk dəfə geniş xalq kütləsinə çatdırmaq imkanı qazanmışdı. Biz gənclər bu çıxışı diqqətlə və həyəcanla gözləyirdik.

→ 5

◆ Birinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasından 35 il ötür

İKİ MÜHARİBƏ...

...və onların ibrət dərsləri

Azərbaycan hər dəfə dövlət müstəqilliyinə nail olmaq istəyəndə "alət millət" sayılan ermənilərin əli ilə ona "Dağlıq Qarabağ problemi" adlı tələ qurublar.

Havadarlarına arxalanan murdar düşmən 30 ilədək bir müddətdə işğal etdiyi ərazilərdə daş üstə daş qoymadı.

Təkcə yaşayış məntəqələrini deyil, meşələri, bağları, məscidləri, tarixi abidələri, hətta qəbiristanlıqları da yerləyəkən etdi, təbii sərvətlərimizi çapıb talayaraq apardı.

Bəli, Birinci Qarabağ müharibəsi məğlubiyyətlə, itkilərlə başa çatdı.

Nə BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsi, nə beynəlxalq qurum və təşkilatların müvafiq qərarları, nə də beynəlxalq hüquq ədaləti bərpa etdi!

Düşmən ATƏT-in Minsk qrupunun vasitəçiliyi ilə sonsuzca qədər uzanan sülh danışıqları əsasında bir qarış torpağımızı belə qaytarmadı.

Ona sanksiya tətbiq edilmədi, təzyiç göstərilmədi.

Nəhayət, İkinci Qarabağ müharibəsi başladı və tam fərqli nəticə - Azərbaycan Ordusunun möhtəşəm zəfəri ilə başa çatdı!

Dostları və havadarları nə qədər çalışsalar da, Ermənistanı acınacaqlı məğlubiyyətdən xilas edə bilmədilər.

Düşmən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "dəmir yumruğu"u ilə diz çökdürülərək kapitulyasiya aktını imzaladı!

Qarabağ uğrunda iki müharibə və iki tam fərqli nəticə!

Bəs bu müharibələr nələri aşkara çıxardı, məğlubiyyətin və qələbənin səbəbləri nə oldu, baş verənlərdən hansı ibrət dərsləri götürülməlidir?

Birinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasının 35 illiyinin qeyd olunduğu bu gündə geriye baxmaqla bəzi notisələr çıxarmaq mümkündür.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev beş əsr ərzində ilk dəfə olaraq itirilmiş Azərbaycan torpaqlarını geri qaytardı, ikilərlik "Qarabağ problemi"ni zəfərlə son qoydu, beləliklə, adı Azərbaycan tarixinin görkəmli şəxsiyyətləri ilə bir sırada xalqın şərəf salnaməsinə həkk etdi!

→ 4

Türkiyə Prezidenti Kahramanmaraşda Azərbaycan könüllüləri ilə görüşüb

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Kahramanmaraş şəhərində zəlzələdən zərərçəkənlərə dəstək məqsədilə qarşda ölkəyə yollanmış Azərbaycan könüllüləri ilə görüşüb.

Bu barədə AZƏRTAC-a Azərbaycan Gənclər Fondundan məlumat verilib.

Dövlət başçısı zəlzələ bölgəsində xidmət edən Azərbaycan könüllülərinə təşəkkür edib. "Xoş gəldiniz, xoş gəldiniz. Maşallah. Azərbaycanlı qardeşlarımız", - Türkiyənin dövlət başçısı görüş zamanı bildirib. Azərbaycan könüllüləri də öz növbəsində Prezident Ərdoğanla başsağlığı veriblər.

Qeyd edək ki, Türkiyədə baş vermiş və çoxsaylı insan itkilərinə səbəb olmuş zəlzələdən dərhal sonra Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı ilə Azərbaycan dövləti tərəfindən zəlzələdən zərərçəkmiş qarşda ölkəyə yardım məqsədilə həyata keçirilən və xalqımızın da böyük dəstək verdiyi genişmiqyaslı tədbirlərə Azərbaycanın könüllü gəncləri də qoşulublar. Belə ki, ötən həftə ərzində təbii fəlakətdən on çox zərər görmüş Kahramanmaraş, Hatay və Adıyaman bölgələrindəki qadın səhərciklərdə könüllü kimi çalışan yüz nəfər Azərbaycanlı gənc minlərlə zərərçəkmiş şəxsə, habelə həssas vəziyyətdəki yüzlərlə uşağa xidmət edib.

Laçın-Xankəndi yolundakı ekoaksiya 73 gündür davam edir

Ötən il dekabrın 3-də və 7-də Rusiya sülhməramlı kontingentinin komandanlığı ilə aparılmış müzakirələrin nəticəsi olaraq Azərbaycanın İqtisadiyyat, Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin mütəxəssislərindən ibarət heyət Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərində

rində faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarı, bundan irəli gələn ekoloji və digər fəsadlarla bağlı ilkin monitorinq aparmalı idi. Lakin sülhməramlıların hərəkətsizliyi ucbatından monitorinq baş tutmayıb. Buna etiraz olaraq, Azərbaycanlı ekofəallar Şuşa ərazisindən keçən Laçın-Xankəndi yolunda dekabrın 12-dən dinc aksiyaya başlayıblar.

→ 8

Ermənistanda müdafiə nazirinin istefası tələb olunur

Ermənistanda həmişəki kimi yenə də silahlı qüvvələrdə böyük problemlər yaşanır. Ümumiyyətlə, buradakı durum erməni ordusunda qanunsuzluqların hökm sürdüyünü, korrupsiya və rüşvətçiliklərin getdikcə daha geniş miqyas aldığı göstərir. Bunu sübut edən faktların sayı isə artmaqdadır. Məsələn, elə ötən ay Ermənistanın Basarkeçər rayonunun Azad kəndində N saylı hərbi hissənin mühəndis-istehkam bölüyünün kazarmasında yanğın baş verməsi, nəticədə 15 hərbinin ölümü, 6 əsgər və 1 zabitin yaralanması erməni ictimaiyyətinə orduya inamsızlığı daha da artırıb.

Dünən yanğında ölənlərin yaxınları hökumət binası qarşısında etiraz aksiyası keçiriblər. Aksiya iştirakçılarının tələblərindən sonra onlar Nazirlər Kabinetində görüşə dəvət olublar. Onlar övladlarının ölümünün təfərrüatlarına aydınlıq gətirilməsini tələb edirlər. Etirazçıların bəziləri isə müdafiə naziri Suren Papikyanın istefasında ısrarlıdır. Onlar nazirliyin binasında şüarlar səsləndirdikdən sonra eyni tələblərlə hökumət binası qarşısına toplaşdılar. Əsgər valideynləri Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla da görüş tələb ediblər.

→ 8

İran dünyanı nüvə silahı ilə təhdid edir

Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin (MAQATE) müfəttişləri İranda 84 faiz zənginləşdirilmiş uranı aşkar ediblər. Bu barədə Bloomberg agentliyi xəbər verir. Rəsmi Tehran isə bunu "faktların təhrif edilməsi" adlandırır. Hazırda Avropa İttifaqı (Aİ) MAQATE-nin müvafiq hesabatını gözləyir.

İran ölkəsinin uranın 84 faiz zənginləşdirilməsi səviyyəsinə çatması ilə bağlı iddiaları qəbul etmir. İranda dövlət xəbər agentliyinin verdiyi məlumata görə, Tehran hələ də uranı 60 faizdən çox zənginləşdirməyə cəhd etməyib.

Bloomberg xəbər agentliyi isə adı açıqlanmayan diplomatlara istinadən xəbər verib ki, Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin müfəttişləri fevralın əvvəlində İranda nüvə silahı yaratmaq üçün lazım olan səviyyəyə yaxın zənginləşdirilmiş uranı aşkar ediblər. Hazırda

MAQATE Tehranın uranı bu həddə bilərəkdən zənginləşdirib- zənginləşdirmədiyini müəyyən etməyə çalışır.

Aİ-nin Xarici İşlər və Təhlükəsizlik Siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Jozep Borrel mətbuat konfransında bildirib ki, Aİ fevralın 26-dək MAQATE-dən müvafiq hesabat alacağını gözləyir. O vurğulayıb ki, agentlik İranda nüvə programında baş verənləri izləmək üçün bütün texniki imkanlara malikdir.

→ 7

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Mülki dövryyəsi məhdudlaşdırılmış əşyaların dövryyəsinin tənzimlənməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli, "Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında "bir pəncərə" prinsipinin tətbiqi haqqında" 2008-ci il 11 noyabr tarixli 12 nömrəli, "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi haqqında Əsasnamənin və Komitənin strukturunun təsdiq edilməsi barədə" 2012-ci il 4 iyun tarixli 646 nömrəli, "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" 2012-ci il 5 sentyabr tarixli 706 nömrəli, "Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün "Yaşıl dəhliz" və digər buraxılış sistemlərindən istifadə Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2016-cı il 21 may tarixli 920 nömrəli, "Rəqəmsal Ticarət Qovşağı kimi Azərbaycan Respublikasının mövqeyinin gücləndirilməsi və xarici ticarət əməliyyatlarının genişləndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 2017-ci il 22 fevral tarixli 1255 nömrəli, "Azərbaycan Respublikasının diplomatik nümayəndəlikləri və konsulluqları vasitəsilə qeyri-rezidentlərə elektron imza sertifikatının verilməsi Qaydası"nın və "www.azexport.az" internet portalı haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" 2017-ci il 12 sentyabr tarixli 1598 nömrəli, "Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" 2018-ci il 26 iyun tarixli 148 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi və "Azərbaycan Respublikasından Avropa İttifaqı ölkələrinə yeyinti məhsullarının ixracının tənzimlənməsi haqqında" 2005-ci il 1 aprel tarixli 218 nömrəli Fərmanın ləğv edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində, "İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında", "Dövlət rüsumu haqqında", "Mülki dövryyəyə olmasınə yol verilməyən (mülki dövryyədən çıxarılmış) əşyaların siyahısı haqqında", "Mülki dövryyənin müəyyən iştirakçılarna mənsub ola bilən və dövryyəyə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövryyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların siyahısı haqqında", "Baytarlıq haqqında", "Modoni bitkilərin genetik ehtiyatlarının mühafizəsi və səmərəli istifadəsi haqqında" və "Lisensiyalar və icazələr haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 30 dekabr tarixli 789-VIQD nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 9, maddə 798, № 10, maddə 918; 2006, № 5, maddə 408; 2007, № 3, maddə 232, № 8, maddə 765; 2008, № 1, maddə 7, № 8, maddə 719; 2009, № 3, maddə 163; 2013, № 6, maddə 654; 2014, № 2, maddə 112, № 9, maddə 1027, № 10, maddə 1220; 2015, № 7, maddə 829; 2016, № 1, maddə 45, № 6, maddə 1039, № 8, maddə 1375; 2017, № 3, maddə 353, № 8, maddə 1521, № 11, maddə 1996; 2018, № 3, maddə 436, № 9, maddə 1840; 2019, № 7, maddə 1224; 2022, № 5, maddə 471, № 8, maddə 838) ilə təsdiq edilmiş "Mülki dövryyənin müəyyən iştirakçılarna mənsub ola bilən və dövryyəyə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövryyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövryyəsinə xüsusi icazə verən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 15-ci hissənin "Mülki dövryyəsi məhdudlaşdırılmış əşyalar" sütununda "Elmi" sözü "Qida təhlükəsizliyi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 13.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş genetik modifikasiya olunmuş orqanizmlər və yem məhsullarına istisna olmaqla, elmi" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2. 16-cı hissənin "Mülki dövryyəsi məhdudlaşdırılmış əşyalar" sütununda "yeyinti" sözü "qida" sözü ilə, "Xüsusi icazə verən icra hakimiyyəti orqanı" sütununda "Səhiyyə Nazirliyi" sözləri "Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. "Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin yoxlanılmasında "bir pəncərə" prinsipinin tətbiqi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 11 noyabr tarixli 12 nömrəli Fərmanın (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008, № 11, maddə 968; 2009, № 2, maddə 68; 2017, № 8, maddə 1521; 2018, № 5, maddə 905; 2019, № 6, maddə 1031; 2022, № 5, maddə 470) 3-cü hissəsində "qida məhsullarına münasibətdə qida təhlükəsizliyi sertifikatının, onların istehsalçılarının qida təhlükəsizliyi qeydiyyatına alınmasına dair dövlət reyestrindən çıxarışın" sözləri "Qida təhlükəsizliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən tərtib edilən idxal zamanı elektron bildirişin, Qida Təhlükəsizliyi Reyestrindən çıxarışın, sağlamlıq sertifikatının, qida və yem məhsullarının təhlükəsizliyini təsdiq edən sənədlərin" sözləri ilə əvəz edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 4 iyun tarixli 646 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 6, maddə 540; 2013, № 12, maddə 1552; 2014, № 1, maddə 14; 2015, № 6, maddə 699; 2016, № 9, maddə 1487, № 10, maddə 1626; 2017, № 12 (I kitab), maddə 2333; 2018, № 7 (I kitab), maddə 1487; 2019, № 6, maddə 1031; 2020, № 2, maddə 97, № 6, maddə 702; 2022, № 7, maddə 742, № 8, maddə 871; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 noyabr tarixli 1891 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi haqqında Əsasnamənin 4.1.5-ci bəndində "qida məhsullarına münasibətdə qida təhlükəsizliyi sertifikatının, onların istehsalçılarının qida təhlükəsizliyi qeydiyyatına alınmasına dair dövlət reyestrindən çıxarışın" sözləri "Qida təhlükəsizliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən tərtib edilən idxal zamanı elektron bildirişi, Qida Təhlükəsizliyi Reyestrindən çıxarış, sağlamlıq sertifikatını, qida və yem məhsullarının təhlükəsizliyini təsdiq edən sənədlərin" sözləri ilə əvəz edilsin.

4. "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 5 sentyabr tarixli 706 nömrəli Fərmanın (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 9, maddə 858; 2013, № 2, maddə 109, № 3, maddə 254, № 4, maddə 377; 2014, № 2, maddə 117, № 5, maddə 486, № 9, maddə 1027, 1044, 1048; 2015, № 6, maddə 708, № 8, maddə 917, № 10, maddə 1122; 2016, № 2 (II kitab), maddə 251, № 5, maddə 852, № 8, maddə 1384, № 9, maddə 1464; 2017, № 2, maddə 174, № 4, maddə 564, № 5, maddə 809, № 8, maddələr 1521, 1531; 2018, № 3, maddə 437, № 6, maddə 1242, № 10, maddə 2013, № 11, maddə 2553; 2019, № 1, maddə 61, № 4, maddə 647; 2020, № 8, maddələr 1039, 1044, 1047; 2021, № 8, maddə 919, № 9, maddə 990, № 11, maddə 1217; 2022, № 5, maddə 475, № 10, maddə 1133; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 24 noyabr tarixli 1887 nömrəli və 2023-cü il 24 yanvar tarixli 1996 nömrəli fərmanları) 5.17-ci bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"5.17. qida təhlükəsizliyi sahəsində xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı:

5.17.1. ixrac edilən qida və yem məhsullarına sağlamlıq sertifikatının verilməsi;

5.17.2. Azərbaycan Respublikasının gömrük ərazisinə idxal olunmuş qida və yem məhsullarına, habelə qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmulatlara idxal sağlamlıq aktının verilməsi;

5.17.3. qida zənciri obyektinin (subyektinin) qeydiyyatına alınmasına və ya təsdiq olunmasına, habelə qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmulatların istehsalı və emalını həyata keçirən obyektlərin qeydiyyata alınmasına dair Qida Təhlükəsizliyi Reyestrindən çıxarış verilməsi;

5.17.4. Qida Təhlükəsizliyi Reyestrində dəyişiklik edilməsi";

5. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 21 may tarixli 920 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 5, maddə 881; 2018, № 12 (I kitab), maddə 2583; 2019, № 6, maddə 1031) ilə təsdiq edilmiş "Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün "Yaşıl dəhliz" və digər buraxılış sistemlərindən istifadə Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

5.1. 1.5.3-cü yarımbənddə və 5.6-cı bənddə "qida məhsullarına münasibətdə qida təhlükəsizliyi sertifikatı, onların istehsalçıların qida təhlükəsizliyi qeydiyyatına alınmasına dair dövlət reyestrindən çıxarışın" sözləri "Qida təhlükəsizliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən tərtib edilən idxal zamanı elektron bildirişin, Qida Təhlükəsizliyi Reyestrindən çıxarışın, qida və yem məhsullarının təhlükəsizliyini təsdiq edən sənədlərin" sözləri ilə əvəz edilsin;

5.2. 3.4.2-ci yarımbənddə "qida məhsullarına münasibətdə qida təhlükəsizliyi sertifikatına, onların istehsalçılarının qida təhlükəsizliyi qeydiyyatına alınmasına dair dövlət reyestrindən çıxarışa, qida və yem məhsullarının təhlükəsizliyini təsdiq edən" sözləri ilə əvəz edilsin.

6. "Rəqəmsal Ticarət Qovşağı kimi Azərbaycan Respublikasının mövqeyinin gücləndirilməsi və xarici ticarət əməliyyatlarının genişləndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 22 fevral tarixli 1255 nömrəli Fərmanın (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 2, maddə 199; 2018, № 6, maddə 1236; 2021, № 1, maddə 43; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 dekabr tarixli 1932 nömrəli Fərmanı) 10.1.3-cü yarımbəndində "qida məhsullarına qida təhlükəsizliyi" sözləri "qida və yem məhsullarına sağlamlıq" sözləri ilə əvəz edilsin.

7. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 12 sentyabr tarixli 1598 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 9, maddə 1645; 2019, № 6, maddə 1031; 2021, № 1, maddə 44; 2022, № 5, maddə 467; № 8, maddə 856) ilə təsdiq edilmiş "www.azexport.az" internet portalı haqqında Əsasnamənin 4.2.1-ci yarımbəndinin 3-cü abzasında "qida məhsullarına qida təhlükəsizliyi" sözləri "qida və yem məhsullarına sağlamlıq" sözləri ilə əvəz edilsin.

8. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 26 iyun tarixli 148 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 6, maddə 1238, № 10, maddə 1991, № 11, maddə 2287; 2019, № 3, maddə 411, № 4, maddə 619, № 5, maddələr 839, 855, № 6, maddə 1027, № 12, maddə 1921; 2020, № 1, maddə 5, № 2, maddə 100, № 8, maddə 1039, № 11, maddə 1357; 2021, № 1, maddə 30, № 6 (I kitab), maddələr 579, 593, № 8, maddə 908, № 12, maddələr 1369, 1416; 2022, № 4, maddələr 305, 306, № 5, maddələr 443, 448, № 10, maddə 1136; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 dekabr tarixli 1928 nömrəli və 2023-cü il 26 yanvar tarixli 2001 nömrəli fərmanları) ilə təsdiq edilmiş "Kiçik və orta biznes evlərində mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə göstərilən xidmətlərin siyahısı"nın 20-ci hissəsinin "Göstərdiyi xidmətlər" sütununun 1-ci və 3-cü bəndləri aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"1. qida zənciri obyektinin (subyektinin) qeydiyyata alınmasına və ya təsdiq olunmasına, habelə qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmulatların istehsalı və emalını həyata keçirən obyektlərin qeydiyyata alınmasına dair Qida Təhlükəsizliyi Reyestrindən çıxarış verilməsi";

"3. idxal olunmuş qida və yem məhsullarına, habelə qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmulatlara idxal sağlamlıq aktının, ixrac edilən qida və yem məhsullarına sağlamlıq sertifikatının verilməsi";

9. "Azərbaycan Respublikasından Avropa İttifaqı ölkələrinə yeyinti məhsullarının ixracının tənzimlənməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 1 aprel tarixli 218 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 4, maddə 293; 2006, № 5, maddə 401; 2014, № 5, maddə 477; 2016, № 8, maddə 1384; 2018, № 5, maddə 895) ləğv edilsin.

10. Bu Fərmanın 1-ci hissəsi 2023-cü il iyunun 30-dan qüvvəyə minir.

11. Bu Fərmanın 2 -9-cu hissələri 2023-cü il yanvarın 1-dən tətbiq edilir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 20 fevral 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 25 may tarixli 413 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 25 may tarixli 413 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 5, maddə 411, № 8, maddə 680; 2007, № 6, maddə 602, № 8, maddə 770, № 10, maddə 947; 2008, № 7, maddə 612, № 11, maddələr 967, 970; 2009, № 10, maddə 779, № 12, maddə 983; 2010, № 2, maddə 83; 2011, № 2, maddə 85; 2012, № 7, maddə 688, № 9, maddə 855; 2013, № 2, maddə 114, № 6, maddə 651, № 9, maddələr 1060, 1061; 2016, № 3, maddə 436; 2017, № 10, maddə 1781; 2018, № 2, maddə 217, № 5, maddə 932, № 10, maddə 1990; 2019, № 12, maddə 1953; 2020, № 3, maddə 228, № 6, maddə 690, № 8, maddə 1036; 2021, № 4, maddə 327, № 6 (I kitab), maddə 570, № 8, maddə 920; 2022, № 5,

maddə 445, № 6, maddə 597, № 8, maddə 839, № 10, maddə 1126) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi haqqında Əsasnamə"yə aşağıdakı məzmununda 9.5-1-ci bənd əlavə edilsin:

"9.5-1. "İdmanda doping vasitələrindən və üsullarımdan istifadəyə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, terapevtik istifadəyə icazə, intizam və apellyasiya qurumları yaradır və onların əsasnamələrini təsdiq edir;"

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 fevral 2023-cü il

"İdmanda doping vasitələrindən və üsullarından istifadəyə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 29 noyabr tarixli 447-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 14 dekabr tarixli 1158 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

"İdmanda doping vasitələrindən və üsullarından istifadəyə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 29 noyabr tarixli 447-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 14 dekabr tarixli 1158 nömrəli Fərmanın (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 12, maddə 2076; 2018, № 7 (I kitab), maddə 1463; 2022, № 8, maddə 858) 3-cü hissəsində aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 3.1-ci bənddə ", 9-cu, 11.1-ci, 13-cü və 16-cı" sözləri "və 9-cu" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 3.2-ci bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergü işarəsi ilə əvəz olunsun və aşağıdakı məzmununda 3.3-cü bənd əlavə edilsin:

"3.3. həmin Qanunun 11.1-ci, 13-cü və 16-cı maddələrinin birinci cümlələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səhiyyə xidmətlərini Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi həyata keçirir."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 fevral 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 18 aprel tarixli 392 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 18 aprel tarixli 392 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 4, maddə 324, № 10, maddə 849; 2008, № 7, maddə 612, № 8, maddə 715, № 11, maddə 970; 2009, № 12, maddə 983; 2010, № 2, maddə 83, № 10, maddə 851; 2011, № 2, maddə 85; 2012, № 9, maddə 856; 2014, № 4, maddə 362; 2017, № 4, maddə 557, № 5, maddə 813; 2018, № 2, maddə 205;

2020, № 8, maddə 1036; 2021, № 8, maddə 920; 2022, № 8, maddə 869; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 10 dekabr tarixli 1900 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin 9.5-2-ci bəndi ləğv edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 fevral 2023-cü il

M.M.Abbaszaadənin "Şərəf" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikasında təhsil sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Məleykə Mehdi qızı Abbaszadə "Şərəf" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 fevral 2023-cü il

A.İ.Babayevin "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafında uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Arif İmran oğlu Babayev "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 21 fevral 2023-cü il

"ASAN" a 60 milyonuncu müraciət

Rekord Zəngilanda qeydə alındı

"ASAN xidmət"ə 60 milyonuncu müraciət qeydə alınıb. Bu müraciət Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində Dövlət Xidmətləri Mərkəzindəki "ASAN xidmət" köşkünə Nihat Orucov tərəfindən edilib.

O, Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən şəxsiyyət vəsiqələrinin verilməsi və dəyişdirilməsi xidmətindən yararlanıb.

Bununla bağlı dünən Ağalı kəndində tədbir keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və So-

sial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin və Şorqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Azərbaycan Respublikası

Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin rəhbərliyi Ağalı tam orta məktəbinin 9-cu sinif şagirdi Nihat Orucov təbrik edib. "ASAN xidmət"ə 60 milyonuncu vətə-

daş müraciətinin sahibi kimi ona hədiyyə və təşəkkürnamə təqdim olunub.

Qeyd edək ki, Ağalı kəndində Dövlət Xidmətləri Mərkəzi 2022-ci il avqustun 4-də fəaliyyətə başlayıb. Burada "ASAN xidmət" köşkü vasitəsilə kənd sakinlərinin dövlət xidmətlərinə rahat çıxışı təmin edilir. Belə ki, "ASAN xidmət" eməkdaşı tərəfindən onlara müəyyən onlayn xidmətlər üzrə yerində, digər növ xidmətlər üzrə işə müraciətləri qəbul edilməklə "Səyyar ASAN xidmət" vasitəsilə xidmət göstərilir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycanla Almaniya arasında əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı imkanlar var

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova fevralın 21-də Almaniya Federativ Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı yeni səfiri Ralf Horlemann ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbindən verilən məlumata görə, səfiri Azərbaycanda diplomatik fəaliyyətə başlaması münasibətilə təbrik edən spiker ona fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Görüşdə qeyd olunub ki, Azərbaycan və Almaniya dost və tərəfdaş ölkələrdir. Ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlər siyasi, iqtisadi, ticarət, turizm və digər sahələrdə uğurla inkişaf edir və əlaqələrimizin bundan sonra daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı imkanlar var. Bildirilib ki, ötən il iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi tamam olub. Bu illər ərzində ikitərəfli münasibətlərin inkişafında yüksək səviyyəli səfərlər, görüşlər müstəsna rol oynayıb. Vurğulanıb ki, Azərbaycan Almaniyaya ilə həm ikitərəfli qaydada, həm də Avropa İttifaqı çərçivəsində uğurla əməkdaşlıq edir.

Görüşdə həmçinin ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın inkişafında parlamentlərimizin rolunun əhəmiyyəti, qarşılıqlı səfərlərin və səmərəli

dialoqun bu istiqamətdə önəmli ifadə edilib. Həmçinin dostluq qruplarının fəaliyyəti, onların parlamentlərarası əlaqələrin inkişafında rolunu qeyd olunub. Vurğulanıb ki, dostluq əldə olunması istiqamətindəki dialoq, görüşlər vasitəsilə parlamentlərarasında körpü rolunu oynayır.

Spiker Sahibə Qafarova Azərbaycanda mövcud olan tolerantlıq, multikultural dəyərlər barədə məlumat verərək qeyd edib ki, 2017-ci ildə Cənubi Qafqaz regionunda alman məskənlərinin salınmasının 200 illiyi tamam olub. 200 il bundan əvvəl Azərbaycanda məskunlaşmış almanların mədəni irsinə dövlətimiz tərəfindən qayğı göstərilir. Bu da Azərbaycanda mövcud olan tolerantlıq mühitinin, multikultural dəyərlərin səviyyəsinin bariz göstəricisidir.

Görüşdə Azərbaycanın Vətən müharibəsində əldə etdiyi qələbə, ərazi bütövlüyü-

müzün bərpa olunması, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri, Azərbaycanın sülhün əldə olunması istiqamətindəki dialoq, görüşlər və Ermənistanın bu prosesə maneə yaradan təxribatları barədə geniş məlumat verilib. Milli Məclisin Sədri xatırladı ki, fevralın 18-də Almaniyanın Münhen şəhərində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistan Respublikasının baş naziri Nikol Paşinyan ilə birgə görüşündə də sülhün əldə olunması ilə bağlı danışıqlar aparılıb və ölkəmizin beynəlxalq hüquqa, tarixi ədalətə söykənən mövqeyi bir daha diqqətə çatdırılıb.

Həmçinin son dövrlər Laçın yolu ətrafında mövcud olan vəziyyətlə bağlı məlumat verən spiker Sahibə Qafa-

rova vurğulayıb ki, Azərbaycan bu yol boyunca hər iki istiqamətdə vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hərəkətinin təhlükəsizliyinə təminat verir. Buna baxmayaraq, Ermənistan iki ildən artıqdır ki, Laçın yolundan minə, hərbi sursat, şəxsi heyət və talan edilmiş təbii sərvətlərin daşınması üçün istifadə edir. Laçın yolunun guya Azərbaycan tərəfindən bağlanması, Azərbaycan torpaqlarında yaşayan erməni sakinlərinin blokadaya məruz qalmaları, guya humanitar böhran yaranması ilə bağlı Ermənistan tərəfinin bəyanatları tamamilə əsassızdır və Ermənistan beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmaq məqsədilə manipulyasiya ilə məşğuldur.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

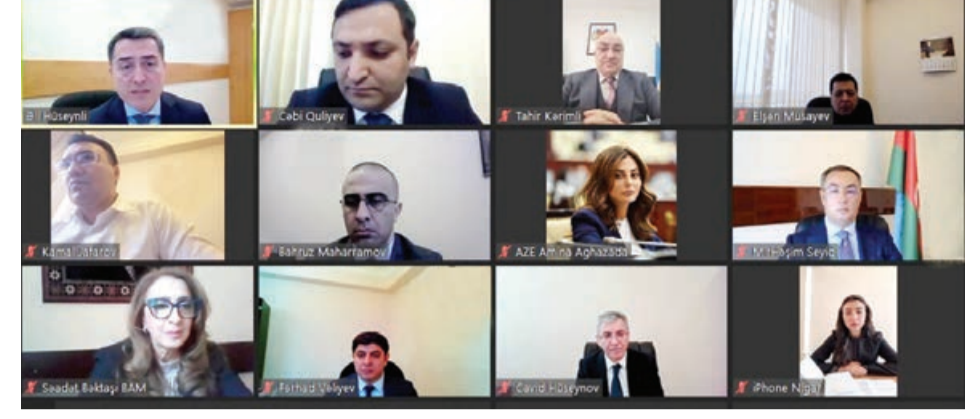
Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin iclası keçirilib

Fevralın 21-də Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin videokonfrans formatında növbəti iclası keçirilib. Milli Məclis Sədri birinci müavini, komitənin sədri Əli Hüseynli iclasın gündəliyinə 4 məsələnin daxil edildiyini söyləyib.

Komitə sədri əvvəlcə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin hakimi Səadət İnaçat qızı Bəxtəşinin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin hakimi təyin edilməsi ilə bağlı məsələni təqdim edib. O, Səadət Bəxtəşinin məhkəmə sistemində fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib. Onun öz peşsinə məsuliyyətlə yanaşdığı, icra etdiyi vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəldiyini qeyd edib. Əli Hüseynli Naxçıvanda həyata keçirilən islahatların həm də məhkəmə-hüquq sistemini ohatə etdiyini söyləyərək bu baxımdan S.Bəxtəşinin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin hakimi vəzifəsinə təyin olunduğu, öz təcrübəsindən istifadə edərək bu islahatlara töhfəsini verəcəyini deyib.

Komitə üzvləri Tahir Kərimli, Sabir Hacıyev, iclasda iştirak edən Məhkəmə-Hüquq Şurası Aparatının rəhbəri Cavid Hüseynov Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin hakimi Səadət Bəxtəşinin hazırkı fəaliyyətini və yeni təyinatını təqdirəlayiq hesab ediblər.

Sonra komitə sədri Əli Hüseynli "Dövlət quruculuğu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin üçüncü oxunuşda təqdim edərək məsələnin ikinci

oxunuşda müzakirəsi zamanı deputatların bəzi məqamlarla bağlı qeyd və təkliflərinin olduğunu deyib. O, səsləndirilən fikirlərə münasibət bildirib, dəyişikliklərin dövlət quruculuğu sistemində idarəçiliyin təkmilləşdirilməsinə, kadr potensialının inkişaf etdirilməsinə, dövlət orqanlarının fəaliyyətində səmərəliliyin artırılmasına xidmət edərək deyib.

İclasda parlament Aparatının Dövlət quruculuğu, inzibati və hərbi qanunvericilik şöbəsinin müdiri Hacı Mirhəşim Seyid millət vəkili vəzifəsinə qaldırılması məsələləri bağlı fikirlərini açıqlayıb. O, layihədə dövlət orqanlarının strukturu ilə bağlı verilən anlayışlar, dövlət orqanlarının təsnifatı, dövlət qulluqçularının rotasiyası, onların fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi, dövlət qulluğuna qəbul, dövlət qulluqçularının elmi fəaliyyətlə məşğul olması və bir sıra digər məsələlərə toxunub.

Növbəti məsələnin - Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layi-

həsinin (ikinci oxunuş) müzakirəsi zamanı komitə sədri Əli Hüseynli diqqətə çatdırıb ki, Məcəlləyə təklif edilən dəyişikliklər "Media haqqında" qanuna uyğunlaşdırmanın nəzərdə tutulur. Bildirilib ki, bu qanunda olan anlayışlar - "media", "televiziya və radio", "proqram" ifadələri İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələrində öz əksini tapır. Bununla yanaşı, Məcəllənin yeni redaksiyada verilməsi 381-ci maddədə "Media haqqında" qanunda nəzərdə tutulmuş bütün inzibati xətalər ehtiva olunur, sanksiyalar isə olduğu kimi qalır.

Sonra Əli Hüseynli Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (üçüncü oxunuş) barədə məlumat verib və məsələnin ikinci oxunuşu zamanı səsləndirilən bəzi fikirlərə münasibət bildirib.

Onlayn tədbirdə müzakirəyə çıxarılan 4 məsələnin hər biri Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"

Azərbaycanla əməkdaşlığa böyük maraq var

Münhen Təhlükəsizlik Konfransı bir daha bunu təsdiqlədi

Fevralın 17-18-də Almaniyada keçirilən Münhen Təhlükəsizlik Konfransında Azərbaycan növbəti diplomatik qələbəsini qazandı. Prezident İlham Əliyev konfrans çərçivəsində Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik və enerji məsələləri ilə bağlı çıxış etdi. Dövlətimizin başçısının çıxışı böyük maraq doğurdu. Ana xəttini təhlükəsizlik məsələləri təşkil edən konfrans çərçivəsində "Dağları aşmaq" Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda plenar iclasda üçtərəfli görüşün isə xüsusi əhəmiyyəti oldu. Dövlət başçısının həmin iclasda səsləndirdiyi fikirlər, dəqiq və qətiyyətli cavabları İlham Əliyevin diplomatik məharətinin və möhkəm siyasi iradəsinin göstəricisi idi.

Azərbaycan etibarlı tərəfdaşdır

Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin pragmatik və uzaqgörən siyasət yürütməsi, diplomatik məharəti bir çox dövlət başçısı üçün nümunədir. Deputat qeyd edib ki, dövlətimizin başçısının dünyada gedən prosesləri düzgün təhlil edərək addım atması, qəbul etdiyi qərarlar, həyata keçirdiyi mühüm layihələr ölkəmizin nüfuzunu artırır.

Komitə sədri deyib ki, son illər Azərbaycanda elektroenergetika sahəsi çox sürətlə inkişaf edib. İyirmi il ərzində ölkəmizdə 34 elektrik stansiyasının inşa edildiyini və bu stansiyaların ümumi generasiya gücü 7200 meqavatdır: "Bunun 3400 meqavatı son 20 ildə yaradılıb. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə bərpa-yenidənqurma işlərinə ilk növbədə elektroenergetika sahəsindən başlanıldı və artıq 10-dan çox yarımstansiya, 10-dan çox su-elektrik stansiyası inşa edilib. 44 günlük Vətən müharibəsində qazanan qələbəmizdən qısa müddət keçməsinə baxmayaraq, Şərqi Zəngəzorda 50 meqavatdan çox generasiya gücü yaradılıb və bu, 2023-cü ilin sonuna qədər 200 meqavata çatdırılacaq. Həmçinin Şərqi Zəngəzuru və Qarabağın böyük hidroenergetika potensialı 500 meqavata qədər generasiya gücünü yaratmağa imkan verəcək".

Bərpaolunan enerjinin istehsalı üçün Azərbaycanda böyük potensial olduğunu vurğulayan Hicran Hüseynova bildirib ki, Xəzər dənizinin külək enerjisi potensialı potensialı 500 meqavata qədər generasiya gücünü yaratmağa imkan verəcək".

Komitə sədri qeyd edib ki, belə bir imkanlara malik olan Azərbaycan hazırda bir çox dövlət üçün etibarlı tərəfdaş çevrilib. Onun sözlərinə görə, dövlət başçısı İlham

Əliyevin fevralın 17-də Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində "Boru arzuları: Gələcəyə uyğun enerji təhlükəsizliyi" mövzusunda "dəyirmi masa"da iştirak etməsi də buna əyani misaldır. "Belə mühüm tədbirdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfəni vurğulamaqla yanaşı, Azərbaycanın orta və uzunmüddətli perspektivdəki hədəflərindən də danışdı. Dövlət başçısı qeyd etdi ki, 2023-cü ilədək TAP-la qaz nəqlinin 11 milyard kubmetrdən 20 milyard kubmetrə, TANAP-la isə 16 milyard kubmetrdən 31 milyard kubmetrə çatdırılması nəzərdə tutulur. Əlbəttə ki, dövlətimiz hər zaman öz tərəfdaşlarına, imzasına hörmətlə yanaşır. Keçən il Bakıda Avropa Komissiyasının iştirakı ilə Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalandıqdan sonra atılan addımlar, həyata keçirilən layihələr bu fikri bir daha təsdiqləyir", - deyir H.Hüseynova bildirib.

H.Hüseynova qeyd edib ki, "dəyirmi masa"da çıxış edən mötəbər şəxslərin Azərbaycanın öndər dövrə, xüsusilə keçən il Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfəni xüsusi vurğulamaları, ölkəmizlə bu sahədə əməkdaşlığı yüksək qiymətləndirmələri və bunun davamlı olacağına əminliklərini bildirmələri dövlətimizin başçısına olan inamdan, etibarından irəliləyir. Bu gün qarşılıqlı iqtisadi maraqların təmin edilməsi, bu sahədə mühüm layihələrin həyata keçirilməsi çox önəmlidir, hətta bunun siyasi qərarlara təsir etdiyini də diqqətdən qaçıra bilmərik.

Üç il bundan əvvəl fevralın 15-də Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Prezident İlham Əliyevin və Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakı ilə Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı keçirilən panel müzakirələrini xatırlayan deputat, hər kəsin bu çıxışı böyük fəxr hissi ilə xatırladığını qeyd edib: "Bu, bizim ilk böyük siyasi qələbəmiz idi. Artıq iki ildən çoxdur ki,

biz Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru erməni işğalından azad etmişik. Bu il Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində dövlət başçısının bir sıra ikitərəfli və çoxtərəfli görüşlər keçirməsi hər birimizdə müsbət gözləntilər yaradır".

Nüfuzlu siyasi lider

Münhen Təhlükəsizlik Konfransının dünyada ciddi platformalardan biri olduğunu qeyd edən Milli Məclisin deputatı Arzu Nağıyev bildirib ki, konfrans həm təhlükəsizliyə qarşı təhdidlər, atılan addımların qarşısının alınması istiqamətində görülən işlərin müzakirəsi, həm də hərbi, siyasi, hətta iqtisadi məsələlərin həlli yönündə ikitərəfli görüşlərin keçirilməsi üçün mühüm müstəvidir.

Deputat qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin bu tədbirə dəvət olunması dövlət başçısının Cənubi Qafqazda, eləcə də dünyada sayılıb-seçilən, bütün məsələlərə yenilik gətirən nüfuzlu lider olması ilə bağlıdır. "Prezident İlham Əliyevin bu cür beynəlxalq, mötəbər tədbirlərdə iştirakı və çıxışları daim diqqətlə izlənilir. Dövlətimizin başçısı təkə regionda deyil, Türk dünyasında da geniş nüfuz sahib olduğuna görə dünya siyasətçiləri bu cür platformalarda Prezident İlham Əliyevlə müzakirələr aparmaq istəyirlər. Bundan əlavə, Münhen Təhlükəsizlik Konfransında müxtəlif dövlətlərdən olan çox böyük, ciddi iqtisadi nüfuzlu maliyyəçilər, regionda təhlükəsizliyin təmin edilməsi, hərbi-siyasi vəziyyətin müzakirə edilməsi çox mühüm məsələlərdir", - deyir A.Nağıyev qeyd edib.

Deputat bir daha vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin bu konfransda iştirakı dövlət başçımızın dünyada nüfuzlu siyasi lider kimi tanınmasını və qəbul edilməsindən xəbər verir.

Əsmər QARDAŞANOVA,
"Azərbaycan"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Avropa Parlamenti Sədrinin məktubuna cavab verib

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Avropa Parlamentinin Sədri Roberta Metsola tərəfindən ona ünvanlanmış məktuba cavab verib.

Parlamentin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbindən verilən məlumata görə, Milli Məclisin Sədri cavab məktubunda bildirib ki, Azərbaycan Respublikası ilə Avropa İttifaqı arasındakı yüksək səviyyəli münasibətlər və bu münasibətlərin daha da inkişaf etdirilməsi perspektivləri fonunda hakimiyyətin qanunverici qolları arasında əməkdaşlığın xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi həmişə Avropa Parlamenti ilə qarşılıqlı fəaliyyətin dərindənəlməsinə hazır olduğunu nümayiş etdirib. Sahibə Qafarova

məktubda Avropa Parlamenti Sədrinin təmsil etdiyi qurumun Milli Məclislə qarşılıqlı hörmət ruhunda yaxşı münasibətlər qurmağa davam etmək öhdəliyinə dair sözlərini müsbət qiymətləndirib.

Bununla belə, Azərbaycan parlamentinin Sədri qeyd edib ki, beynəlxalq əməkdaşlıq mexanizmlərində də təmsil olunan parlament üzvlərimizin öz səlahiyyətlərinə daxil olan məsələlər barədə fikirlərini sərbəst ifadə etmək hüququ var. Parlamentimizdə senzura qəbul edilməzdir.

Cavab məktubunda deyilib ki, Milli Məclisin Avropa İttifaqı-Azərbaycan Parlament Əməkdaşlıq Komitəsindəki (PƏK) nümayəndələri avropalı tərəf müqabiləri ilə dialoqun daha da genişləndirilməsi niyyətinə əsaslanaraq öz həmkarları ilə fəal

ünsiyyətdə olma və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişafına yönəlmiş yeni təşəbbüslər üzərində çalışmışlar. Biz Avropa Parlamenti tərəfindən də eyni səviyyədə münasibət görmək istərdik. Qərəzli bəyanatlarda və qətnəmələrdə ifadə olunan yalan, qərəzli və birtərəfli ittihamlar konstruktiv tənqid kimi qəbul edilə bilməz və yuxarıda ifadə olunan məqsədlərə xidmət etmir. Həmçinin PƏK Milli Məclislə Avropa Parlamenti arasında birgə sözlər vasitəsilə əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsinə kömək edən platforma olmalıdır.

Parlamentin Sədri iki qurum arasında əməkdaşlığın qarşılıqlı etimad və anlaşma əsasında güclənəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

"Azərbaycan"

"Elektroenergetika haqqında" yeni qanun layihəsi hazırlanıb

Fevralın 21-də Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbindən verilən məlumata görə, iclası açan komitə sədri Sadiq Qurbanov təklifi ilə qardaş Türkiyədə baş verən güclü zəlzələ səbəbindən dünyasını dəyişmiş insanların - bacı və qardaşlarımızın xatirəsi bərdə-qıyılıq sükutla yad edilib. Türkiyədə baş vermiş bu dəhşətli faciənin nəticələrinin aradan qaldırılmasına kömək göstərmək üçün Azərbaycan xalqının və dövlətinin bütün imkanlarını səfərbər etdiyini söyləyən komitə sədri Türkiyənin bu sınaqdan da üzüağ çıxacağına inanımı ifadə edib.

Sonra komitə sədri bu günün Beynəlxalq Ana Dili Günü olduğunu qeyd edərək Ulu Öndər Heydər Əliyevin ana dilimizin qorunması və inkişaf etdirilməsi istiqamətində gördüyü müstəsna xidmətlərindən danışdı.

Sadiq Qurbanov iclasın gündəliyini açıqlayaraq gündəlikdə bir məsələnin - "Elektro-

energetika haqqında" yeni qanun layihəsinin birinci oxunuşunda müzakirəsi olduğunu bildirib.

Azərbaycanın dünyanın, xüsusən də Avropanın enerji təhlükəsizliyində yüksələn rəndən bəhs edən komitə sədri, eyni zamanda ölkəmizdə enerji sahəsində mövcud olan imkanların artırılmasına bu sahədə yaranan münasibətlərin müasir tələblərə uyğun yenidən tənzimlənməsi zərurəti yaratdığı vurğulayıb və qanun layihəsinin təqdimatı üçün sözü energetika nazirinin müavini Samir Vəliyevə verib.

Nazir müavini bildirib ki, sənəd Azərbaycanın energetika sistemində islahatların həyata keçirilməsi istiqamətində mühüm addımların atılması üçün hüquqi zəmin yaradacaq. Müstəqilliyin ilk illərində formalaşdırılmış hazırkı elektroenergetika modelinin çatışmazlıqlarından danışıqdan sonra nazir müavini mövcud modelin resurslardan səmərəli istifadəni təmin stimullaşdırıldığını, onun dayanıqlılığının dövlətin təsəvvürünə uyğun olaraq yenidən bəhs edib. O, qanun layihəsinin üç mərhələdə tərtib olunacağını bildirərək mərhələlər üzrə görüşlərə keçib.

Milli Məclis Aparatının İqtisadi qanunvericilik şöbəsinin müdiri Məhəmməd Bəziqov çıxış ediblər, layihə ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər. Deputatlar qanun layihəsinin aktuallığını qeyd edərək Azərbaycanın energetika sisteminin beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılmasını təqdirəlayiq qarşılayıblar, sonadın vətəndaşlara verəcəyi fayda, elektrik enerjisinin keyfiyyətinə təsiri, yerli şirkətlərin rəqabətə hazırlığı, müasir texnologiyaların tətbiqi kimi məsələlərlə bağlı sualları səsəndiriblər.

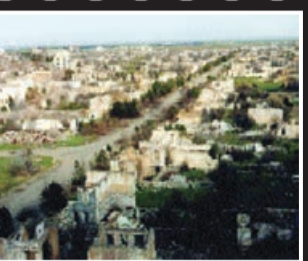
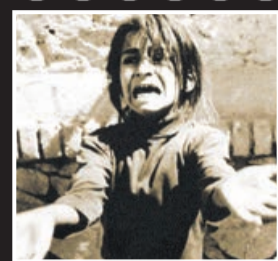
Energetika nazirinin müavini Samir Vəliyev, bu nazirliyin Elektrik və istilik enerjisi şöbəsinin müdiri Ələsgər Həsənov qanun layihəsinin detalları barədə məlumat verərək sənədin qəbulundan sonra energetika sistemində rəqabətqabiliyyətli (istehsal və satış) və tənzimləyən fəaliyyətlərin (ötürmə və paylama) ayrılacağını bildirib, elektrik enerjisinin toplanması və pərakəndə satış tariflərinin tənzimlənməsinə toxunub, bu sahədə səmərəliliyin artırılması işlərindən bəhs edib. O, qanun layihəsinin üç mərhələdə tərtib olunacağını bildirərək mərhələlər üzrə görüşlərə keçib.

Müzakirələrin sonunda "Elektroenergetika haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununda dəyişiklik (birinci oxunuş) baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"

XOCALIYA
ƏDALƏT

Birinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasından 35 il ötür

Azərbaycan hər dəfə dövlət müstəqilliyinə nail olmaq istəyəndə "alət millət" sayılan ermənilərin əli ilə ona "Dağlıq Qarabağ problemi" adlı tələ qurublar.

Bu, 1918-ci ildə də, XX əsrin 90-cı illərində də belə olub!

Ötən əsrin əvvəlində qazanılan dövlət müstəqilliyinin ömrü kimi 23 ay çəkdi.

Azərbaycandan həm Şərqi Zəngəzur qarışıq xeyli torpaq qoparıldı, həm də müstəqilliyimizi əlimizdən aldılar.

Əsrin sonunda eyni ssenari yenidən işə salındı.

Bu dəfə Azərbaycan 20 min övladını şəhid versə də, ərazisinin 20 faizi işğala məruz qaldı.

Havadarlarına arxalanan mürdar düşmən 30 ilədək bir müddətdə işğal etdiyi ərazilərdə daş üstə daş qoymadı.

Təkcə yaşayış məntəqələrini deyil, meşələri, bağları, məscidləri, tarixi abidələri, hətta qəbiristanlıqları da yerləyib yıxdı, təbii sərvətlərimizi çapıb talayaraq apardı.

Böli, Birinci Qarabağ müharibəsi məğlubiyyətlə, itkilərlə başa çatdı.

Nə BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsi, nə beynəlxalq qurum və təşkilatların müvafiq qərarları, nə də beynəlxalq hüquq ədaləti bərpa etdi!

Düşmən ATƏT-in Minsk qrupunun vasitəçiliyi ilə sonsuz qədər uzanan sülh danışıqları əsasında bir qarış torpağımızı belə qayıtmadı.

Ona sanksiya tətbiq edilmədi, təzyiç göstərilmədi.

Nəhayət, İkinci Qarabağ müharibəsi başladı və tam fərqli nəticə - Azərbaycan Ordusunun möhtəşəm zəfəri ilə başa çatdı!

Dostları və havadarları nə qədər çalışsalar da, Ermənistanı acınacaqlı məğlubiyyətdən xilas edə bilmədilər.

Düşmən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "dəmir yumruğu"u ilə diz çökdürülərək kapitulyasiya aktını imzaladı!

Qarabağ uğrunda iki müharibə və iki tam fərqli nəticə!

Bas bu müharibələr nələri aşkara çıxardı, məğlubiyyətin və qələbənin səbəbləri nə oldu, baş verənlərdən hansı ibrət dərsləri götürülməlidir?

Birinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasının 35 illiyinin qeyd olunduğu bu gündə geriye baxmaqla bəzi nəticələr çıxarmaq mümkündür.

Millət də övlad kimidir: ağıllı, güclü, imkanlı atası - rəhbəri olanda fırvan və təhlükəsiz yaşayır, xoş gün-güzəran görür, xoşbəxt gələcəyini qura bilir.

Amma hər millətə də həmişə müdrik, uzaqgörən, həqiqi siyasət qrosmeysteri sayıla biləcək rəhbər qismət olmur.

Bu da Tanrının və tələyin bir qismətidir!

Azərbaycan xalqının əsl rəhbərindən - Ulu Öndər Heydər Əliyevdən müvəqqəti olaraq ayrı düşməsi böyük məhrumiyyətlərə səbəb oldu.

Birinci Qarabağ müharibəsinin uduzmağımızın başlıca səbəbi də elə bu idi!

İKİ MÜHARİBƏ...

...və onların ibrət dərsləri

Ermənistanın ən çox çəkdiyi insan Ulu Öndər Heydər Əliyev idi!

Nə qədər ki Heydər Əliyev Sov.İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini kimi Moskvada çalışırdı, ermənilər Kremldə Azərbaycan əleyhinə qərar çıxara bilməyəcəklərini yaxşı anlayırdılar. Odur ki, həmin müddətdə səslərini içlərinə salaraq susurdular.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin yüksək postundan kənarlaşmasından cəmi bir həftə sonra düşmənlərimizin əl-qolu açıldı və onlar Qarabağa iddialarını açıq şəkildə bəyan etdilər.

Dövr ağır, zaman çətin idi... Bu ağırlıqların və çətinliklərin obyektiv və subyektiv səbəbləri vardı...

SSRİ adlı nəhəng dövlət çökdü. Qorbaqovun imperiyanın xilası naminə ortaya atdığı "yenidənqurma" oyunu baş tutmamışdı.

Qırmızı imperiyanın çöküşü ağır fəsadlara da yol açdı:

- Ölkə iqtisadiyyatı dağılır, istehsalın nizamı pozulurdu;
- Ərzaq qıtlığı yaranır, mağazaların rəfləri boşalır, sonsuz növbələr yaranır, dolanışqı günbəgün çətinləşirdi;
- Xalqa "maddi nemətlərin sel kimi aşıb-daşdığı" kommunizm əvəzinə ərzaq talonları verildi;
- İnflyasiya baş alıb gedir, istehsal əlaqələri pozulduğundan fabrik və zavodlarda işlər dayanırdı;
- "Sosializmə yad olan" mitinq və tətilər isə ideyasızlığa, hərəmçiliyə yol açırdı.

Bütün bunlar dağılmaqda olan "qırmızı imperiya"nın iflasi əlamətləri idi.

Subyektiv səbəblər daha ciddi fəsadlar törədirdi:

• Azərbaycanca bütün bu həqiqətləri görən və doğru, cəsarətli addımlar atmağı bacaran rəhbər yox idi;

• Ə.Vəzirov Moskvaya qul sədaqəti göstərirdi, Qarabağda baş verən proseslərin əsl mahiyyətini anlamırdı;

• A.Mütəllibov başını itirdiyindən dağılmaqda olan SSRİ-ni "xilas etmək" üçün referendum keçirirdi;

• AXC-Müsavat cütüylü bu qarmaqarıq vəziyyətdən istifadə edərək hakimiyyəti ələ almaq üçün pozuculuqla məşğul olur, kaos və anarxiyaya rəvac verir, idarəetmənin iflic vəziyyətinə salırdı.

SSRİ-nin birinci və sonuncu prezidenti M.Qorbaqova və onun arvadı Larisaya arxalanan ermənilər isə qurduqları plan üzrə addım-addım irəliləyirdilər:

- Ordu yaradır, Moskvanın köməyi ilə silahlandırılar;
- "Məzlum və fağır" millətin "sıxışdırılması" və "soyqırımı" ilə bağlı əfsanələr uyduraraq dünyaya yayır, gələcək işğallarına "ideoloji təminat" hazırlayırdılar;
- Qərbi Azərbaycan ərazisində yaşayan azərbaycanlılar zorla dədə-baba torpaqlarından qovulurdular;
- Kəndərdən Qarabağa ötürülən silahlı "fədalı"lar və "saqqallı"lar Azərbaycan kəndlərini atəşə tutur, əhali arasında vahimə yaradırdılar.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin Milli Məclisdə çıxış edərək hadisələrin gələcək təhlükəli nəticələri barədə etdiyi xəbərdarlığı, Qarabağın müdafiəsi üçün xüsusi konsepsiya hazırlanması və ordu quruculuğu barədə tövsiyəsi isə "ağıllı rəhbər"lər tərəfindən eşidilmədi...

Nəticədə Azərbaycan 20 min övladını şəhid verdi, ərazisinin 20 faizi işğala məruz qaldı.

Bir milyondan çox soydaşımız 30 ilədək müddətdə əzablı qaçqın və məcburi köçkün həyatı yaşadı...

Ölkə vətəndaş müharibəsi həddinə, bir dövlət kimi məhv olma məqamına çatdırıldı...

Birinci Qarabağ müharibəsi məğlubiyyətlə nəticələndi.

Əslində, İkinci Qarabağ müharibəsinə hazırlıq Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın arzu və tələbi ilə ölkə rəhbərliyinə qoyduğu ilk gündən başladı!

Bu istiqamətdə çox gərəklili və zəruri işlər görüldü:

- Müharibədə atəşkəs elan olunması ilə yeni ərazilərin işğalının qarşısı alındı;
- Ölkə kaos və anarxiyadan, qanunsuzluqdan xilas olundu, möhkəm və dönməz sabitlik yaradıldı;
- Sürətlə ordu quruculuğuna başlandı, zabit kadrlarının hazırlanmasına diqqət artırıldı;
- "Əsrin müqaviləsi" imzalandı, ölkənin iqtisadi imkanlarının artırılması üçün zəruri tədbirlər görüldü;
- Yeni Konstitusiyaya qəbul olundu, bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə keçidi şərtləndirən addımlar atıldı, islahatlar aparıldı;
- 1994-cü ilin yanvarında Horadiz əməliyyatı keçirilərək 22 kənd işğaldan azad edildi;
- ATƏT-in Minsk qrupunun vasitəçiliyi ilə sülh müzakirələri aparılaraq torpaqların danışıqlar yolu ilə azad olunmasına cəhdlər göstərildi.

Təəssüf ki, ömür vəfa etmədi...

Tələ yarımçıq işlərin sona çatdırılması missiyasını cənab İlham Əliyevin üzərinə qoydu!

Dövlət başçısı İlham Əliyev prezidentliyinin ilk günlərindən torpaqların işğaldan azad olunma-

sını diqqət mərkəzində saxladı, sülh danışıqlarını davam etdirməklə bərabər, müharibəyə ciddi və özünəməxsus formada hazırlaşdı.

Ən əvvəl:

- Tarixin ən qüdrətli Azərbaycanını yaratdı;
- "Hücum diplomatiyası" tətbiq edərək beynəlxalq qurum və təşkilatlarda Azərbaycanın haqq işinin müdafiəsini gücləndirdi;
- Azərbaycanı dünyaya yeni imicdə - demokratik və müstəqil siyasət yürüdən dövlət kimi təqdim etdi;

• Dönmədən milli maraqlara, qarşılıqlı hörmətə əsaslanan xarici siyasət yürüdərək dostlarımızın sayını artırdı;

• Ölkəmizi Cənubi Qafqazda söz sahibinə, ən güclü dövlətə çevirdi;

• Yeni gənc nəsəl yetişdirərək onların da iştirakı ilə möhtəşəm ordu qurdu;

• Yaradığı modern ordunu ən yeni texnologiyaya əsaslanan silahlarla, taktika və strategiya ilə təmin etdi;

• XXI əsrin ən yeni müharibəsini apardı, düşmən ordusunu məhv edərək diz çökdürdü, kapitulyasiya aktına imza atdırdı!

• Təkcə hər meydanında deyil, diplomatiya sahəsində və informasiya müharibəsində də şəksiz qələbəni təmin etdi!

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev beş əsr ərzində ilk dəfə olaraq itirilmiş Azərbaycan torpaqlarını geri qaytardı, ikisrəlik "Qarabağ problemi"ni zəfərlə son qoydu, beləliklə, adını Azərbaycan tarixinin görkəmli şəxsiyyətləri ilə bir sırada xalqın şərəf salnaməsinə həkk etdi!

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Üçüncü Dünya müharibəsi başlayıb.

Onun nə vaxt və necə bitəcəyi hələ bilinmir.

Məlum olan odur ki, dünyanın yeni düzünü formalaşdır.

İlham Əliyev Azərbaycanın yeni dünya düzənində özünə layiqli yer tutması üçün ağıllı və uzaqgörən addımlar atır.

Bu addımlarda Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrinin ibrət dərsləri də nəzərə alınır.

İki müharibədən çıxan əsas nəticələr nədir?

Ən əvvəl dövlət sərəştəli, təcürbəli, bacarıqlı, milli maraqları şəxsi mənafeədən üstün tutanlar idarə etməlidirlər!

• Dönmədən milli maraqlara söykənən, uzaqgörən siyasət yeridilməlidir!

• Azərbaycan xalqını və dövlətini daim qalib və qüdrətli edən Heydər Əliyevin siyasi kursu ilə getməliyik!

• Milli birlik olmalı, xalq öz rəhbəri ətrafında yumruq kimi birləşməlidir!

• Xalqın milli sərəştəli dövlətin qüdrətlənməsinə, insanların rifahının yüksəlməsinə sərf etməlidir!

• Azərbaycan dostlarının sayını artırmaq, bədxahlara qarşı qətiyyətli və prinsiplial mübarizə aparmalıdır!

• Ordumuz daim gücləndirilməli, düşmənin başına od yağdıraraq onu məhv etməyə hazır vəziyyətdə olmalıdır!

Müharibə qurtarsa da, döyüş davam edir!

Ermənistanın arabir atəşkəsi pozması, ərazimizi müxtəlifçaplı silahlarla atəşə tutması istisna olmaqla, bu döyüş müxtəlif formada və müxtəlif cəbhələrdə aparılır!

Hələ də "böyük ermənistan" sərəsom ideyasından əl çəkməyənlər var;

Hələ də Ermənistanda revanşizm barədə düşüncələr çoxdur;

Hələ də ara-sıra gorbagor olmuş "status" barədə sayıqlamalar baş verir;

Hələ də ATƏT-in Minsk qrupunu xortlatmaq istəyənlər tapılır;

Hələ də Ermənistanı BMT-də, frankofoniyada, hansısa senatda, milli assambleyada müdafiə cəhdlərinə rast gəlinir;

Hələ də ermənilər kiməsə, nəyəsə ümid bağlayaraq üçtərəfli Bəyanatda üzvlərinə götürdükleri öhdəliklərini yerinə yetirməkdən müxtəlif bəhanələrlə boyun qaçırmırlar.

Amma əbəz yərə!

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin İkinci Qarabağ müharibəsində onlara verdiyi dərsləri unutmamalıdır!

"Dəmir yumruğu"un əzici və məhvəddici zərbələrini unutmamalıdır!

Diz çökərək İlham Əliyevə yalvarmaqlarını, dostlarını ona minnətçi saldıqlarını unutmamalıdır!

Keçmiş arxalanaraq özgə torpaqlarını 30 il işğaldan saxladıqdan sonra Azərbaycan Ordusunun qarşısını qaçdıqlarını, "qalib xalq", "qalib millət", "məğlubedilməz ordu" miflərini necə bircarısına itirdiklərini unutmamalıdır!

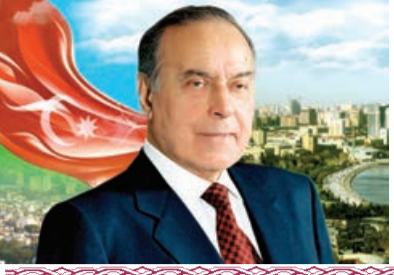
Ən nəhayət, "dəmir yumruğu"un yerində olduğunu, hər an başlarına enə biləcəyini yaddan çıxarmamalıdır!

İndi reallıq tam başqadır!

Yeni reallığı Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev yaradıb!

Bu reallıq isə daimi və əbəddir!

Bəxtiyar SADIQOV

Heydər Əliyev İli 2023

Dünyanın nəhəng siyasi liderlərindən biri olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi fəaliyyətinin müxtəlif rəqəmlərdən araşdırılması əliyevşünaslıq qarşısında duran ən vacib vəzifələrdən biridir. Ümummilli Lider Heydər Əliyev parlament fəaliyyətinin araşdırılması zamanı maraqlı faktlarla rastlaşmaq bərabər, həm də böyük dövlət adamının bütün platformalarda vahid ideya və strateji məqsəd arasında dialektik vəhdət hiss etməyə bilmirsən. Bu strateji konsepsiyasının əsasını isə dövlət müstəqilliyi tutur. Heydər Əliyev siyasi hakimiyyətinin birinci dönməndə ömrünün, demək olar ki, böyük bir hissəsini ən ali kürsülərdən deputat mandatı daşıyaraq keçirmişdir.

Dahi siyasətçi Heydər Əliyev SSRİ Ali Sovetinin (8, 9, 10 və 11-ci çağırışlar) deputatı, 9-cu çağırış SSRİ Ali Sovetinin sədr müavini (1974-1979), RSFSR Ali Sovetinin deputatı (XI çağırış, 1985), Azərbaycan SSR Ali Sovetinin (7, 8, 9, 10 və 12-ci çağırışlar) deputatı və Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin üzvü (8, 9 və 10-cu çağırışlar) olmuşdur. Onun təşəbbüsü ilə SSRİ rəhbərliyi Azərbaycanın iqtisadi inkişafı üçün mühüm əhəmiyyətli beş qorub qəbul etmişdir. İttifaq fondundan bir məqsədlə respublikaya külli miqdarda vəsait ayrılmışdır.

Lakin Heydər Əliyev özü də sonradan bir neçə dəfə çıxışlarında SSRİ-nin məhz imperiya olduğunu söyləmişdir. Odu ki, Heydər Əliyevin birinci hakimiyyəti dönmə imperiya buxovları altında azad insanın mümkün fəaliyyəti ilə şərtləndirilməlidir. Heydər Əliyev bu məsələlərə özü çox aydın şəkildə qiymət vermişdir. Odu ki, Heydər Əliyev fenomeninin ən səciyyəvi xüsusiyyətləri məhz Azərbaycanda Milli Azadlıq Hərəkatının başladığı dövrdə daha qabarıq şəkildə üzə çıxdı. Tarixi ardıcılığa müraicət edək. Heydər Əliyevin SSRİ Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin Siyasi Bürosundan istefası Qarabağ probleminin açıq müstəviyə keçməsinə və bu münaqişə fonunda Milli Azadlıq Hərəkatının geniş vüsət almasına səbəb oldu.

Ulu Öndər bu barədə belə söyləyir: "Ermənilər mənim Siyasi Bürodan istefama nail olduqdan cəmi 20 gün sonra, Ermənistanın bir gün belə yaşaymayan akademik Oqenbekiyan Fransada çıxış edərək Dağlıq Qarabağın Ermənistanla birləşdirilməsi haqqında Ermənistan Ali Sovetinin qərarını elan etdi".

Həmin dövrdə SSRİ rəhbərliyi Heydər Əliyevin gücünü qiymətləndirdiyi üçün onun Azərbaycana gəlməsinin qarşısını almaq məqsədi ilə ciddi tədbirlər gördü. Amma onların ümidləri boşa çıxdı. Heydər Əliyev Bakıda keçiriləcək qurultaya yekdilliklə nümayəndə seçildi. Eyni zamanda Naxçıvan Muxtar Respublikasında bir neçə şəhər və rayonlarda eyni vaxtda partiya konfranslarına da nümayəndəliyi irəli sürüldü. Bir neçə gün sonra Naxçıvan Vilayət Partiya Konfransı onun Azərbaycan Kommunist Partiyası 27-ci qurultayının nümayəndəsi olduğunu rəsmi olaraq təsdiqlədi.

Ulu Öndər Azərbaycan Kommunist Partiyasının 6 iyun 1990-cı il tarixdə keçiriləcək XXVII Qurultayına Naxçıvandan nümayəndə seçilməsi hamı üçün, o cümlədən Heydər Əliyev üçün də gözlənilməz olur. Bu addımın atılmasında mərhum nəsir Əjdər Xanbabayev rolunu daımlamırdı. Heydər Əliyevin vəzifə pillələrində irəli çəkdiyi Ayaz Mütləlibov, Əbdürrəhman Vəzirov SSRİ rəhbərliyinə yarımaq məqsədi ilə Heydər Əliyevə qarayaxma kampaniyası apararaq onu ləkələməyə çalışdıqları bir vaxtda vəzifədə işlədiyi dövrdə cəmi bir neçə kiçik bir görüşü olan Əjdər Xanbabayev fədakarlığı, olbətə, gözlənilməz idi. Sonralar Əjdər Xanbabayev Moskvada Heydər Əliyevlə artıq münasibətlərini dorinləşdirməyə nail olmuşdur. Bu isə Azərbaycan rəhbərliyinin xoşuna gəlmirdi. Onlar bütün cidd-cəhdlə Heydər Əliyevin Bakıya gəlməsinin qarşısını almağa çalışırdılar.

Ayaz Mütləlibov Əjdər Xanbabayevə təzyiç edərək ona Heydər Əliyevin Bakıya gəlməsinin həyatı üçün təhlükə olacağını çatdırmağa, yanına adamlar göndərərək Heydər Əliyevin vətəne gəlməsinin qarşısını almağa çalışırdı. Əjdər Xanbabayev cinayət işinin materiallarında bu barədə deyilir: "Qətlə yetirildiyi gün Əjdər Xanbabayev yanına Bəxtiyar Vahabzadə gəlibmiş. O, Xanbabayevə, Heydər Əliyevə zəng etməyə və onu Bakıya gəlmək fikrindən daşındırmağa çalışmaqla bağlı Ayaz Mütləlibovun xahişini çatdırır. Lakin Ə. Xanbabayev cavab verir ki, artıq Heydər Əliyevlə danışıq və iyunun 1-də o Azərbaycana gələcək" (itiham aktından).

Bildiyimiz kimi, Ə. Xanbabayev ölmünə qərar verir və o, 30 may 1990-cı ildə xaincəsinə qətlə yetirilir. Sonralar, Ulu Öndər Ə. Xanbabayevin şəxsiyyətini xarakterizə edərək haqqında belə deyir:

"O, adi bir adam idi. Burada oturanların çoxu kimi nə vəzifə sahibi idi, nə də mənim vaxtımda vəzifə almış adam idi. Adi ziyalı, vətənpərvər bir adam idi..."

Köle töhfələri ilə yaşayan qorxaq siyasətçilər Heydər Əliyevin bu hadisədən çəkinərək Azərbaycana gəlməkdən imtina edəcəyini düşünürdülər. Lakin cəsarət nümunəsi olan parlaq şəxsiyyəti bu cür təhdidlərə öz yolundan döndərmək mümkün deyildir. Heydər Əliyev bütün təhdidlərə və ölüm təhlükəsinə baxmayaraq, Bakıya gəldi. Ona qarşı Bakı Hava Limanında əvvəlcədən planlaşdırılmış sui-qəsd xoş təsədüf nəticəsində baş tutmadı. Heydər Əliyevin Bakıda qalmaması üçün bütün çirkən üsullardan istifadə edən respublika rəhbərliyi təzyiqləri ilə böyük siyasətçi doğulmuş Naxçıvan şəhərinə üz təmali oldu. Sual yenə də aktual olaraq qalır: Heydər Əliyev qurultaya qatılacaqmı?

26 iyul 1990-cı ildə Naxçıvanda çıxan "Şərqi Qapısı" qəzetinə müsahibəsində müxbirin qurultayla bağlı - "Bu yaxınlarda Sov.İKP-nin XXVII Qurultayı öz işini qurtardı. Həm də Siz Naxçıvan partiyası təşkilatı tərəfindən Azərbaycan kommu-

nistlərinin ali məclisinə nümayəndə seçilmisiniz. Mümkünsə deyin, Sov. İKP-nin XXVII Qurultayı Sizə necə təsir etdi? Bir də Azərbaycanda kommunistlərinin ali məclisinin birinci hissəsində iştirak etmədiniz, ikinci hissəsində iştirak etmək fikriniz varmı?" sualına Heydər Əliyev belə cavab verir:

"Sov. İKP-nin XXVII Qurultayı həqiqi partiyaçıların ümidlərini doğrultmadı. Qaldı ikinci məsələyə, mən Naxçıvan kommunistlərinə minnətdaram ki, Moskvada ola-ola məni qurultaya nümayəndə seçdilər, amma gedib-gətməyəməmi dəyə bilmərəm. Çox qurultayların nümayəndəsi olmuşam, lakin Azərbaycan Kommunist Partiyasının XXXII Qurultayına nümayəndə seçilməyim mənim üçün böyük rəfərdir. Fəqət mənim bu qurultayın açılışında iştirak etməyimə imkan vermadilər, qarşımı kəsdilər. Ona görə də bilmərəm, qurultayın ikinci hissəsinə gətməyimə lüzum varmı? Güman ki, gətməyəcəyəm".

Təbii ki, Heydər Əliyev kor-korana şəkildə SSRİ rəhbərliyinə kölə kimi sitayiş edən şəxslərə bir arada ola bilməzdi. Lakin Heydər Əliyev kimi böyük şəxsiyyətin sakit həyat tərzini seçəcəyi inandırıcı deyildir. Odu ki, yerli əhali onu Naxçıvanın nümayəndəsi kimi deputat seçmək qərarına gəldi.

Naxçıvanda seçkiyə qatılmaq üçün hüquqi təminatların yaradılması

Naxçıvana qayıdan Heydər Əliyevin pasport qeydiyyatı Moskvaya idi. Onun Naxçıvanda seçkiyə qatılması üçün hüquqi təminatların yaradılması zərurəti yaranmışdı. Naxçıvan əhalisinin təkidli tələbi ilə Naxçıvan MSSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyəti 21 avqust 1990-cı ildə aşağıdakı məzmununda qərar qəbul etdi.

H.Ə.Əliyev yoldaşın Naxçıvan MSSR vətəndaşı sayılması haqqında, Naxçıvan MSSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyəti qərarı alır:
Naxçıvan şəhərində anadan olduğunu, təhsil aldığı, uzun illər xidmət etdiyi və hazırda ümumittifaq əhəmiyyətli təqaüdüçü olub, Naxçıvan şəhərində yaşadığını nəzərə alaraq, Naxçıvan MSSR Konstitusiyasının 28-ci maddəsinə uyğun olaraq 1923-cü ildə anadan olmuş, Azərbaycan SSR pasportu olan, azərbaycanlı Heydər Əlirza oğlu Əliyev yoldaşın Naxçıvan MSSR vətəndaşı sayılması.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri H.Əliyev Naxçıvan şəhəri, 25 iyul 1992-ci il

Heydər Əliyevin dövlətçilik və parlamentarizm ənənələri

Naxçıvan MSSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin sədri A. Calilov Naxçıvan MSSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin katibi H. Xəlilov Naxçıvan şəhəri, 21 avqust 1990-cı il

Heydər Əliyevin Naxçıvanda olduğu dövrdə xarici ölkə müxbirləri, o cümlədən qardaş Türkiyənin qəzetçiləri ondan tez-tez müsahibələr alırdılar. O, 1990-cı ildə Türkiyənin "Zaman" qəzetinin müxbiri ilə söhbətində müstəqillik məsələsinə toxunaraq deyirdi: "Mən SSRİ respublikalarının nə vaxtsa müstəqillik əldə edəcəklərini düşünürdüm. O illərdə Azərbaycanın da müstəqil dövlət olmasını arzu edirdim. Məni istəfaya gətməyə məcbur edənlərin əsas məqsədi Azərbaycanın müstəqillik qazanmasını qarşısını almaq idi".

30 sentyabr 1990-cı il Azərbaycan SSR Xalq deputatlarının və yerli xalq deputatları sovetləri deputatlarının seçkiləri zamanı əhali bu böyük siyasətçini birmənalı şəkildə dəstəklədi. Seçkilərin birinci turunda Heydər Əliyev 340 nömrəli Nəhrəm seçki dairəsindən Azərbaycan SSR Xalq deputatı, 2 nömrəli M.F.Axundov seçki dairəsindən isə Naxçıvan MSSR xalq deputatı seçildi. Sonra isə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin sədri oldu.

Yalnız müstəqillik

26 iyul 1990-cı ildə Naxçıvanda çıxan "Şərqi Qapısı" qəzetinə müsahibəsində müxbirin - "Dünən Nəhrəm kəndinin camaatı Sizi Azərbaycan SSR Ali Sovetində deputatlığa namizəd irəli sürdü. Mən inanıram ki, Siz deputat seçiləcəksiniz. Belə olan təqdirdə nə kimi platforma irəli sürmək istərdiniz?" - sualına Ulu Öndər belə cavab verdi: "Siyasi və iqtisadi cəhətdən suveren, müstəqil Azərbaycan uğrunda mübarizə aparmaq".

Belə də oldu. Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinin qarşısına çevrildi. Hələ 17 noyabr 1990-cı ildə muxtar respublikanın ali qanunvericilik orqanında məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağı qaldırılmışdı. Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən həmin tarixi sessiyada muxtar respublikanın rəsmi adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarılıb, qanunvericilik hakimiyyəti orqanının adı dəyişdirilərək "Ali Məclis" adlandırılmışdı. Bunun ardınca 15

fevral 1991-ci ildə Azərbaycan parlamentində respublikanın adının dəyişməsi və dövlət bayrağı haqqında qərar qəbul etmişdi. Naxçıvan parlamenti Azərbaycanda ali qanunverici orqanı üçün ən gözəl nümunə olmuşdu.

Heydər Əliyevin deputat kimi fəaliyyətinin ayrı-ayrı çalarları müstəqil Azərbaycan dövlətinin ayrı-ayrı sahələrində müstəqilliklə bağlı çağırışları, hətta dolu çıxışları, o cümlədən Azərbaycanın müstəqilliyini qəbul etməyənlərə qarşı sət tərkisi onun parlamenti kimi fəaliyyətinin ən vacib səhifələrindən biridir.

Heydər Əliyevin Naxçıvana qayıtdığı dövr Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin getdikcə genişləndiyi, o cümlədən Naxçıvana qarşı irimiqyaslı hərbi hücumların təşkil olunduğu zamana təsadüf edir. Böyük siyasətçinin qarşısında dayanan ən vacib vəzifələri belə qruplaşdırmaq olar - Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə nail olunması və ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi.

Odu ki, Heydər Əliyev bir yandan dünyanın diqqətini Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə cəlb edərək onun həll olunmasını yardımçı olmağa, digər tərəfdən isə Naxçıvana olan hücumların qarşısını almağa çalışırdı. Qarşıda duran ən mühüm vəzifə Azərbaycan rəhbərliyinə tabe olmayan sovet qoşunlarının ərazidən çıxarılması idi. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi üçün ən böyük töhfə məhz bu ola bilərdi. Heydər Əliyev bunu bacardı. Tarixə qızıl hərflərlə yazılacaq bu hadisə Heydər Əliyevin imzası ilə tarixə həkk olundu. Bu məhtəşəm tarixi hadisə 25 iyul 1992-ci ildə rəsmiləşdi. Bu, Heydər Əliyevin parlamenti kimi üçrəngli Azərbaycan bayrağının qəbul edilməsindən sonra həyata keçirdiyi ən parlaq addım idi.

Sovet qoşunlarının Azərbaycandan çıxarılması

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Rəyasət Heyətinin Qərarı Naxçıvan Muxtar Respublikasının müdafiəsinin təşkili ilə əlaqədar bəzi məsələlər haqqında

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Rəyasət Heyəti qərarı alır:
1. Rusiya Müdafiə Nazirliyi Zaqafqaziya Hərbi Dairəsinin 75-ci motoatıcı diviziyasının komandanlıqları ilə aparılan danışıqların nəticəsində Naxçıvan şəhərində yerləşən 75-ci motoatıcı diviziyasının tərkibindəki bütün hərbi və tə-

sərrüfat əmlakının Azərbaycan Respublikasının sərəncamına verilməsi haqqında əldə olunmuş razılıq barədə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyevin məlumatı nəzərə alınır.

2. Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Müdafiə Komitəsinə tapşırılaraq, 75-ci motoatıcı diviziyasının bütün hərbi və təsərrüfat əmlakının planlı, müştəqillik surətdə Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin sərəncamına verilməsi üçün lazımı tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etsin.

3. Yuxarıda göstərilənlərə əsasən, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Müdafiə Komitəsinə yenidən təşkil olunması və onun bazasında Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin müvafiq hərbi strukturunun yaradılması zəruri hesab edilsin.

4. 75-ci motoatıcı diviziyasının hissələrində xidmət edən bütün azərbaycanlıların Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin tərkibinə daxil olması barədə məlumat nəzərə alınır.

5. Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinə, Naxçıvan Muxtar Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinə, Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Müdafiə Komitəsinə tapşırılsın ki, 75-ci motoatıcı diviziyasının ləğvi ilə əlaqədar əməl gələn məsələlərin həllində diviziyanın komandanlığına lazımı köməklik göstərisin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri H.Əliyev Naxçıvan şəhəri, 25 iyul 1992-ci il

Heydər Əliyevin Azərbaycan parlamentində ilk çıxışı

Heydər Əliyevin parlamentdə ilk çıxışı yeni ittifaq müqaviləsinə qoşulmaq məsələsi müzakirə edildiyi zamana təsadüf edir. Siyasi Bürodan istefaya verildikdən sonra Heydər Əliyevin bu çıxışını xalq qarşısında, demək olar ki, ilk çıxışı hesab etmək olardı. Ümummilli Lider məhz burada öz ideoloji konsepsiyasını bəyan edəcəkdi. Uzun illər kommunist partiyasının rəhbər şəxslərindən olmuş siyasi lider demokratik və azadlıq dəyərlərinə münasibətini ilk dəfə geniş xalq kütləsinə çatdırmaq imkanına qazanmışdı. Biz gənclər bu çıxışı diqqətlə və həyəcanla gözləyirdik. Siyasi kumirimizin xalqa öz siyasi baxışlarını çatdıracaq ilk çıxışı. Həmin vaxtı parlament ideoloji baxımdan iki cəbhəyə bölünmüşdü - Azərbaycanın ittifaqdan ayrılıb müstəqil azad bir dövlət kimi yaşamasının tərəfdarları (müstəqilliyin tərəfdarları) və ittifaqda qalıb köləliyi davam etdirmək (müstəqilliyin əleyhdarları) tərəfdarları.

Müstəqillik tərəfdarları məhz Azərbaycan xalqının azadlıq istəyinin qarçıları idilər. Bu siyasətçilərin avangardı dahi siyasətçi Heydər Əliyev idi.

Müstəqilliyə çağırış

Azərbaycanın Sovet İttifaqının bir hissəsi olduğu, vahid SSRİ iqtisadiyyatının hökm sürdüyü bir vaxtda Heydər Əliyev 7 mart 1991-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında xalq deputatı kimi çıxış etdi. Bu çıxış Heydər Əliyev müstəqillik konsepsiyasının ilk elanı, xalqın müstəqilliyə çağırışı-nın təntənəsi idi. O, öz nitqində Azərbaycan xalqının başqa xalqlara nisbətən daha çox müstəqil olmağa, yeni təklif edilən ittifaq müqaviləsindən imtina etməsinin əsas olduğunu vurğuladı. Eyni zamanda Bakıda tətbiq edilən fəvqəladə vəziyyətin yaratdığı qorxu və çarəsizlik sindromunu

Heydər Əliyev parlamentdəki ilk çıxışında ideoloji məsələyə sət və açıq münasibətini bildirir. Özünün milyonlarla tərəfdarını və xüsusi ilə gəncləri müstəqillik ideyalarının arxasına gətirməyə və Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə nail olmağa çağırırdı. Çünki müstəqillik Heydər Əliyevin həyat kredosu idi.

Sadiq QURBANOV, Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri

Azərbaycan və Litva Baş prokurorluqları arasında əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Baş prokuror Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Litva Respublikasının baş prokuroru Nida Qrunskienė və Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri Jidrunas Bartkusun dəvəti ilə Vilnüsə işgüzar səfər edib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Əvvəlcə nümayəndə heyəti ölkəmizin Vilnüsədəki səfirliyinə gəlib. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin Litva ilə münasibətlərin inkişafına xüsusi önəm verdiyini, hazırda isə Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasəti nəticəsində bu əlaqələrin yüksək strateji tərəfdaşlıq səviyyəsində olduğu xatırlanıb.

Baş prokuror həmçinin Türkiyənin Vilnüsədəki səfirliyini ziyarət edərək səfir Banış Tantekinlə görüşüb, qarşda ölkədə baş vermiş dəhşətli zəlzələ nəticəsində çox sayda insanın həlak olması ilə bağlı başsağlığı verərək matəm kitabına ürok sözlərini yazıb.

Zəlzələ baş verən ilk gündən Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın göstərişi ilə axtarış-xilasetmə qruplarının təbii fəlakət bölgələrinə göndərilməsi və fəsadların aradan qaldırılmasına göstərilən humanitar dəstək əl qardaşlıq nümunəsi olduğu vurğulanıb.

Sonra Kamran Əliyev Litva Respublikasının baş prokuroru Nida Qrunskienė ilə görüşüb. Görüşdə hüquqi sahədə ikitərəfli əməkdaşlıq üzrə fəxralı fikir mübadiləsi aparılıb. Beynəlxalq Prokurorlar Assosiasiyası, Avrocəst və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı fəaliyyətin səmərəliliyindən, hüquqi əməkdaş-

lıq sahəsində mövcud müqavilə bazasının təkmilləşdirilməsindən danışılıb. Tərəfləri maraqlandıran məsələlər müzakirə edilərək iki ölkənin prokurorluq orqanları arasında qarşılıqlı münasibətlərin bundan sonra da uğurla davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan və Litva Baş prokurorluqları arasında əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Səfər çərçivəsində Xüsusi İstintaq Xidmətində ikitərəfli görüş keçirilib. Nümayəndə heyətinə salamlayan Xüsusi İstintaq Xidmətinin rəhbəri Jidrunas Bartkus ölkəmizdə bütün sahələrdə olduğu kimi hüquqi əməkdaşlığın da uğurla inkişaf etdiyini qeyd edib.

Baş prokuror Kamran Əliyev qonaqpərvərliyə və səmimi görüşə görə minnətdarlığını ifadə edərək aktivlərin bərpası sahəsində həyata keçirilən və ötən ilin fevralından etibarən "Azərbaycanda omlakların bərpası və idarə edilməsi sistemində islahatlara dəstək" adlı Avropa İttifaqının Tvinning layihəsinin tərəfdaş ölkə olan Litva ilə uğurla davam etdiyini bildirdi.

Baş prokuror ölkəmizdə bu sahədə aparılan qanunvericilik və institusional islahatların davam etdiyini vurğulayaraq ci-

nayət yolu ilə əldə olunmuş omlakın müəyyənləşdirilərək izlənilməsi, üzərinə həbs qoyulması, müsadirəsi və sonrakı idarə olunması prosesində beynəlxalq əməkdaşlığın zəruriliyini qeyd edib. Bu baxımdan Azərbaycan Prokurorluğunun benefisiarı olduğu Tvinning layihəsinin mühüm əhəmiyyət daşıdığı bildirilib. Görüşdə layihənin gedişatı və əldə olunmuş nəticələr barədə ətraflı məlumat verilib.

Litvanın Xüsusi İstintaq Xidməti ilə uzunmüddətli səmərəli əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişafında xüsusi roluna görə Azərbaycanın baş prokuroru "Əməkdaşlığa görə" medali ilə təltif olunub.

Daha sonra nümayəndə heyəti Xüsusi İstintaq Xidmətinin yaradılmasının 25 illik yubileyi tədbirində iştirak edib. Litvanın hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbər şəxslərinin iştirak etdiyi təntənəli mərasimə baş prokuror Kamran Əliyev təbrik nitqi ilə çıxış edərək Azərbaycan Prokurorluğu ilə Litvanın Prokurorluğu və Xüsusi İstintaq Xidməti arasında uzunmüddətli səmərəli əməkdaşlığa görə təşəkkürünü ifadə edib.

Görüşlərdə ölkəmizin Litvadakı səfiri Tamerlan Qarayev iştirak edib.

Naxçıvanda "Heydər Əliyev və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu" mövzusunda konfrans keçirilib

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi ilə əlaqədar ölkənin aparıcı vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarının üzvləri Naxçıvana səfər ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfər Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarətə başlayıb. Sonra qonaqlar Heydər Əliyev Muzeyi ilə tanış olublar. Muzeydə Ulu Öndərin zəngin həyat yolu və fəaliyyəti barədə geniş məlumat verilib.

Səfər çərçivəsində Naxçıvan şəhərindəki Heydər Əliyev Sarayında "Heydər Əliyev İli" ilə əlaqədar "Heydər Əliyev və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu" mövzusunda konfrans keçirilib. Konfransda ölkəmizdə fəaliyyət göstərən vətəndaş cəmiyyəti institutlarının təmsilçiləri, ictimaiyyət nümayəndələri, aidiyyəti dövlət qurumlarının rəhbər şəxsləri iştirak ediblər.

Tədbirdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin, şəhidlərimizin və qarşda Türkiyədə baş vermiş zəlzələ nəticəsində həlak olanların xatirələri birdəqiqəlik sükutla anılıb, Dövlət himni səsləndirilib.

Konfransda çıxış edən Azərbaycan Prezidentinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında ki səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli bildirdi ki, çoxsəhifəli tariximizin ən böyük nailiyyətləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümummilli Liderin Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısında misilsiz xidmətləri onun fəaliyyətinin bütün mərhələlərini əhatə edir.

Heydər Əliyevin həm SSRİ dövründə, həm də müstəqillik illərində ölkəmizə rəhbərlik etdiyi dövrdə gördüyü işlər respublikamızın iqtisadi qüdrətini artırmaya, Azərbaycanın tarixi nailiyyətlər qazanmasına xidmət etmişdir. Fikir plüralizmi, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu, sosial rifah, sistemli hüquqi islahatlar Ulu Öndərin fəaliyyətinin əsas prioritetləri olub.

Prezident Administrasiyasının Qeyri-hökumət təşkilatları ilə iş və kommunikasiya şöbəsinin sektor müdiri Vüsal Quliyev çıxış edərək vətəndaş cəmiyyətinin təşəkkülündə və ölkənin əsas hərəkətverici qüvvələrindən birinə çevrilməsində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müstəsna xidməti olduğunu vurğulayıb. Bildirib ki, məhz onun müəllifliyi və təşəbbüsü ilə 1995-ci ildə qəbul edilən yeni və müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası ölkənin inkişaf prioritetlərini müəyyənləşdirməklə yanaşı, insan hüquq və azadlığının təminatını dövlətin ali məqsədi kimi ön plana çıxardı. Bununla da hüquq, demokratik və dünyəvi dövlət quruculuğu yolu ilə irəlilə-

yən müstəqil Azərbaycanda Heydər Əliyev ideyalarının təməl prinsiplərindən olan vətəndaş cəmiyyətinin formalaşması, insanların azad, sərbəst yaşaması, qanunun aliliyinin təmin edilməsi üçün ən yüksək tələblərə cavab verən normativ-hüquqi baza yaradıldı. Konstitusiyamızın qəbul edilməsi həm də ictimai birliklərin, qeyri-hökumət təşkilatlarının yaranmasına, formalaşmasına şərait yaratdı.

Sonra Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev, Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini, Auditorlar Palatasının sədri Vahid Novruzovun, 44 günlük Vətən müharibəsinin iştrakçısı, Xüsusi Təyinatlıların Qaziləri Birliyinin sədri Bəhruz Məmmədovun, Naxçıvan Muxtar Respublikası Yazıçılar Birliyinin sədri Asim Əliyevin, Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin icraçı direktoru Aygün Əliyevanın, Azərbaycan Respublikası Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədr müavini, ehtiyatda olan polkovnik Cəlil Xəlilovun, Dila-

rə Əliyeva adına Qadın Hüquqlarının Müdafiəsi Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfərovanın və Konstitusiya Araşdırmaları Fondunun rəhbəri Əliməmməd Nuriyevin çıxışları dinlənilib. Çıxışlarda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu sahəsində həyata keçirdiyi genişmiqyaslı işlər barədə ətraflı söz açılıb. Vurğulanıb ki, belə bir mötəbər tədbirin Ulu Öndər Heydər Əliyevin vətəni Naxçıvanda keçirilməsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Konfransdan sonra qonaqlar Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzi ilə tanış olublar. Məlumat verilib ki, mərkəzdə bronxial astma, əsəb, qaraciyər və öd yolları, revmatoloji və başqa xəstəlikləri olan vətəndaşların qəbul edilir və onlar səmərəli fizioterapevtik müalicə prosedurlarından keçirlər. Müalicə prosesi tam təbii üsullarla aparılır.

Daha sonra Naxçıvan şəhəri, eləcə də Məminə Xatun türbəsi ilə tanışlıq olub.

Səfərdə həmkarlar ittifaqları, qeyri-hökumət təşkilatları, media qurumları, ağsaqqallar və veteranlar təşkilatlarından 250 nümayəndə iştirak edib.

Sülhün şərtlərini Bakı dikte edir

Əvvəli L-ci sahə.

"Boru arzuları: Gələcəyə uyğun enerji təhlükəsizliyi" mövzusunda "dəyirmi masa"da Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, ötən il Azərbaycanın qaz təchizatının artırılması qisməddəti perspektivdə Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verildən töhfə idi. Orta və uzunmüddətli perspektivdəki hədəf isə Azərbaycan tərəfindən irəli sürülən "Cənub qaz dəhlizi"nin genişləndirilməsidir. Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, 2027-ci ilədək TAP-la qaz nəqlinin indiki 11 milyard kubmetrdən 20 milyard kubmetrə, TANAP-la isə 16 milyard kubmetrdən 31 milyard kubmetrə çatdırılması nəzərdə tutulur.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında enerji sahəsində əməkdaşlıq yeni mərhələyə qədəm qoyur. Söhbət yaxın gələcəkdə ölkəmizdən Avropaya elektrik enerjisinin ötürülməsindən gedir. "Dəyirmi masa"da buna toxunan Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan da bu istiqamətdə artıq bir sıra layihələr həyata keçirilib, həmçinin 25 qişavətədək enerji istehsalı ilə bağlı müxtəlif sənədlər imzalanıb. Dövlət

başçısının dediyi kimi, bu, Azərbaycanın istehsal etdiyi "yaşıl enerji"nin daxili istehlakı ilə yanaşı, Avropaya ixrac edilməsinə də imkan verəcək ki, bu da orta və uzunmüddətli perspektivdə Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə olacaq.

Biz haqqın, ədalətin tərəfdarıyıq

Vətən müharibəsində torpaqlarımızı işğaldan azad edən Azərbaycanın yaranmış yeni realıqlar müstəvisində öz maraqlarını qətiyyətlə təmin edir. Görünən odur ki, rəsmi İrəvan köhnə oyunlarını təkrarlada da, öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün min hoqqudan çıxsa da, sülh müqaviləsindən yayınmaq üçün mahiyyətli üzrə olmayan şərtlər irəli sürsə də, Azərbaycan Ermənistanı buna məcbur edəcək.

Münhendə Prezident İlham Əliyevin ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinken və Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan ilə birgə görüşü və "Dağları aşmaq" Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda plenar iclası bir daha göstərdi ki, münasibətlərin normallaşdırılması ilə bağlı müzakirələrdə Azərbaycan öz

mövqeyini qətiyyətlə təmin edir və Ermənistanın bu prosedə kölgə salan cəhdlərinə imkan verilməyəcək.

Bu yerdə xatırladaq ki, hələ 3 il əvvəl Münhen Təhlükəsizlik Konfransında Nikol Paşinyan nə qədər mətləbdən yayınıb, önəni erməni üslubunda yalanlar söyləyə də, Prezident İlham Əliyevin siyasi-diplomatik peşəkərlığı qarşısında özünü ifşa etmiş, aciz duruma düşmüşdü. Azərbaycan Prezidentinin hücum diplomatiyası erməni yalanlarını darmadağın etmişdi. Və elə bu gedişat göstərdirdi ki, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməyi tarix çox uzaqda deyil. Bundan cəmi bir neçə ay sonra Azərbaycan güc yolu ilə torpaqlarını azad etdi.

59-cu Münhen Təhlükəsizlik Konfransında Prezident İlham Əliyevin və Ermənistanın baş nazirinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə və plenar iclasda əsasən münasibətlərin normallaşdırılması ətrafında müzakirələr aparıldı. Ən əsası odur ki, ötən dəfə erməni yalanlarını ifşa edən Azərbaycan bu dəfə sülh müqaviləsi ətrafında öz şərtlərini qətiyyətlə dikte etdi. Dövlət başçısının dediyi kimi, bu sülh müqaviləsi beynəlxalq norma və prinsiplər əsasında

tərtib edilməlidir və orada Qarabağ haqqında hər hansısa müddəanın olması qəbulədlməzdir. Münhen Təhlükəsizlik Konfransında o da bəyan olundu ki, Qarabağ məsələsi hər hansı bir formada Azərbaycanla Ermənistan arasında imzalanacaq sazişə daxil edilməyəcək. Ermənistan tərəfinin Laçın yolunun bağlanması ilə bağlı iddialarına gəldikdə isə Prezident İlham Əliyev bu mövzu ətrafında da Paşinyanın yalanlarını faktlarla ifşa etdi.

Azərbaycanın Ermənistanla münasibətlərin normallaşdırılması ilə bağlı mövqeyi konstruktiv olmaqla, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanır. Prezident İlham Əliyev bunu həm ABŞ Dövlət katibi Blinkenin təşəbbüsü ilə keçirilmiş görüşdə, həm də "Dağları aşmaq" Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda plenar iclasda ifadə edib. İlham Əliyevin dediyi kimi, biz haqqın, ədalətin tərəfdarıyıq və daxili işlərimizə kənar qüvvələrin qarışmasına heç vaxt imkan verməmişik və imkan verməyəcəyik.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

"Prezident İlham Əliyev Münhendə bölgədə sülhün tərəfdarı olduğunu qətiyyətlə vurğuladı"

"Münhen Təhlükəsizlik Konfransında Cənubi Qafqaz dövlətlərinin liderlərinin panel müzakirələrində bir araya gəlməsi tarixi hadisədir. Bu görüş bölgədə sülhün bərqərar olması istiqamətində mühüm nəticə verə bilər".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Gürcüstanın "newsday.ge" informasiya portalının direktoru Aftantil Otinaşvili söyləyib.

O qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyev bu görüşdə Azərbaycan dövlətinin, xalqının mövqeyini və bölgədə sülhün yaranmasına hər zaman tərəfdar olduğunu qəti

şəkildə bildirdi. O, müharibə və postmüharibə dövründə regionda baş verən bütün hadisələri faktlarla hər kəsin diqqətinə çatdırdı. Eyni zamanda bir sıra ölkələrə vacib mesajlar verdi. Bu, tökcə Azərbaycan üçün deyil, bütövlükdə dünya üçün mühüm çağırış idi.

"Həmin görüşdə Gürcüstanın Baş naziri İrakli Qarıbaşvili də ölkəmizin mövqeyini açıqladı. Baş nazir regionda sülhün, bütün müharibələrin sülh yolu ilə həllinə tərəfdar olduğunu, eyni zamanda Tbilisinin sülh danışıqları üçün yaxşı məkən olduğunu diqqətə çatdırdı", - deyən portal rəhbəri qeyd edib. O, təəssüflə qeyd edib ki, bəzi qüvvələrin

əmində oyuncağa çevrilən Ermənistan rəhbərliyi bölgədə sülhün yaranmasına hər vasitə ilə maneə yaratmağa çalışır. Amma Cənubi Qafqazda dayanıqlı sülhün əldə olunması, inkişaf üçün bölgənin üç dövlətinin bir araya gəlməsi vacibdir. "Əgər diqqət yetirərsək görərik ki, Azərbaycan və Gürcüstan bu platformanın yaranmasına tərəfdardır. Lakin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan bunun əhəmiyyətini başa düşmür. Başa düşsə, tez bir zamanda özümdə qətiyyət tapıb bu platformaya qoşular, bununla da Cənubi Qafqazın tarixində yeni səhifə açılmış olar", - deyən Aftantil Otinaşvili diqqətə çatdırdı.

"Aeronautics" şirkəti ilə MSN arasında PUA-ların birgə istehsalı sahəsində əməkdaşlıq müzakirə edilib

Fevralın 20-24-də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Əbu-Dabi şəhərində "IDEX-2023" Beynəlxalq Müdafiə Sərgi və Konfransının ikinci günündə Azərbaycan Respublikasının müdafiə sənayesi naziri Mədət Quliyevin İsrail Dövlətinin "Aeronautics" şirkətinin rəhbəri Moshe Elazar ilə görüşü olub.

Bu barədə AZƏRTAC-ın Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin (MSN) Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Görüş çərçivəsində "Aeronautics" şirkəti ilə MSN arasında Pilotsuz Uçuş Aparatlarının (PUA) birgə istehsalı sahəsində əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb.

Nazir Mədət Quliyev daha sonra Mərkəz Krallığının müdafiə naziri Abdeltif Loudiyi ilə görüşüb. Görüşdə hər iki ölkə arasında hərbi-texniki sahədə əlaqələrin cari vəziyyəti və gələcək əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edildi.

"IDEX-2023" Beynəlxalq Müdafiə Sərgi və Konfransı işini fevralın 24-dək davam etdirəcək.

Energetika Nazirliyində Pakistanın yüksəksəviyyəli nümayəndə heyəti ilə görüş olub

Energetika naziri Porviz Şahbazov Pakistanın neft üzrə dövlət naziri Masodik Masood Malik, investisiya şurası naziri Chaudhry Salik Hussain və sənayələr və istehsal üzrə naziri Syed Murtaza Mahmud ilə görüşüb.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə iki ölkə arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsindən məmnunluq ifadə

edilib və əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi üçün imkanlar nəzərdən keçirilib. Mayeləşdirilmiş təbii qazın (LNG), neft məhsullarının təchizatı üzrə mövcud əməkdaşlığın inkişafına, eləcə də Pakistanda LNG terminalının yaradılmasında SOCAR-ın iştirakına dair müzakirələr aparılıb.

Həmçinin enerji əməkdaşlığı gündəliyinin bərpə olunan enerji, enerji səmərəliliyi sahələrində əhatə etməsinin vacibliyi qeyd olunub. İkitərəfli enerji əməkdaşlığının aktual istiqamətləri və perspektiv layihələrdə iştirakla bağlı məsələlərin enerji üzrə Birgə İşçi Qrupu çərçivəsində dəyərləndirilməsi tövsiyə edilib.

Pakistan nümayəndə heyəti tərəfindən Azərbaycan şirkətlərinin enerjinin müxtəlif sahələrində investor qismində iştiraklarına maraqlı ifadə edilib.

Bir yumruq, ürək, can

Ağır günün qardaşlığı

Güclü zəlzələ nəticəsində qardaş Türkiyənin Kahramanmaraş, Kilis, Diyarbakir, Adana, Osmaniye, Qaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Malatya, Hatay əyalətlərində güclü dağıntıların, kütləvi insan tələfatının baş verməsi ölkəmizdə böyük sarsıntı ilə qarşılandı və xalqımız bu ağrıya yenə də yaşamaqdadır. Xoş günümüzdə də, çətin vaxtlarımızda da hər zaman yanımızda olan, Azərbaycanca dəstək verən və özü də daim bu doğma münasibətin qarşılığını gören Türkiyənin acısını öz acımız kimi duyub özabını çəkirik.

Türkiyədə baş vermiş təbii fəlakət, doğma ölkənin üzlaşdığı çətin sınaq Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin illər əvvəl irəli sürdüyü və öten tarixi dövrlər ərzində Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin əsas formuluna çevrilmiş "Bir millət, iki dövlət" haqqının da növbəti sübutu oldu. Ağır xəbərini Azərbaycanca çatdıran ilk dövlətlərdən Azərbaycan oldu, vətəndaşlarımız da bu çətin anlarda Türkiyəyə dayaqlı olaraq, təbii fəlakətin nəticələrini aradan qaldırmaq üçün bütün imkanları səfərbərliyə aldı. Azərbaycan qardaş ölkəyə yardım tələsən, Türkiyəyə həm mənəvi, həm maddi dəstəyini verən ilk ölkə oldu.

Zəlzələnin baş verdiyi gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğəna məktubunda, daha sonra telefon danışıqlarında xalqımızın üzünüzdən, kədərinə ifadə etdi, həlak olanların ailələrinə, yaxınlarına, qardaş Türkiyə xalqına başsağlığı verdi, yaralıları şəfa dilədi. Zəlzələnin nəticələrinin tezliklə aradan qaldırılması üçün Azərbaycanın hər cür yardım göstərməyə hazır olduğunu bəyan etdi. Fevralın 8-də isə dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Türkiyənin ölkəmizdəki səfirliyinə gedib bir daha başsağlığı verərək çıxışında qardaş ölkəyə mənəvi dəstək olduğunu bildirdi: "Əminəm ki, Türkiyə bu acı sınaqdan da şəərəflə çıxacaq, bunu da aşacaq. Ancaq bu, inanılmaz dərəcədə böyük faciədir. Hər bir qurtarılan can əl bil ki, bizə bir dünyanı bağışlayır. Yenə də deyirəm, həm Türkiyədən, həm Azərbaycandan, həm digər ölkələrdən gələn xilasedicilər çox böyük iş görürlər. Əlbəttə ki, burada əsas yük və məsuliyyət Türkiyə hökumətinin üzərinə düşür. Mənim qardaşım hörmətli Prezident dərhal bütün göstərişləri verdi, bütün nazirləri fəlakət zonalarına göndərmişdir və tam əminəm ki, güclü və qüdrətli Türkiyə dövləti bu çətinliyi də aşacaq və tezliklə qurtarma, arama işlərinin aparılmasında öz səylərini davam etdirəcək. Ondan sonra təbii ki, bərpə işlərinə də biz qoşulmağa hazırıq. Yəni Türkiyə-Azərbaycan artıq bir yumruqdur, bir ürəkdir, bir candır. Biz belə görürük, Türkiyə və Azərbaycan vətəndaşları da belə görürlər. Bu ağır günlərdə Türkiyənin yanında olmaq bizim üçün böyük şəərəflərdir".

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva da sosial media səhifələrindəki paylaşım-ları ilə tarixi sınaqlarında dost Türkiyəyə həmrəyliyini ifadə etdi.

Xalqımız kömək üçün səfərbər olub

Müvafiq dövlət qurumlarımız Azərbaycan Prezidentinin tapşırıqlarına uyğun olaraq acı xəbərini əl ilk dövlətlərdən Türkiyəyə kömək üçün hərəkətə keçmişdi. Qısa müddətdə dost ölkəyə təyarrürlə ilk xilasedici qruplar, həkimlər, könüllü briqadalar göndərildi və bu proses sonrakı günlərdə də ardıcıl şəkildə davam etdirildi. Belə ki, təkcə 6-8 fevral tarixlərində Azərbaycandan Türkiyəyə 7 təyarrürlə 1 avtomobil karvanı göndərildi. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin 168 nəfərlik şəxsi heyəti hadisənin ilk saatlarından fəlakət zonasına çataraq fəal şəkildə xilasetmə işlərinə başladı. Daha sonra FHN-in 233 nəfərlik şəxsi heyəti və xilasetmə avadanlıqları zəlzələ zonasına yetişdi. Ardınca eyni gündə FHN-in 21 nəfərlik şəxsi heyəti və xilasetmə avadanlıqları da Türkiyəyə çatdırıldı. Hadisənin səhəri günü - fevralın 7-də isə Azərbaycan 41 nəfərlik tibbi heyət və mobil səhra hospitalına aid 4 konteyner fəlakət bölgəsinə aparıldı. Azərbaycanın yardımları növbəti günlərdə də davam etdirildi. Ümumilikdə, faciənin ilk günlərindən 34 nəfər həkim, 7 nəfər texniki işçi olmaqla FHN-in 725 nəfərlik şəxsi heyəti Türkiyəyə göndərildi və onlar hazırda xilasetmə işlərində fəal iştirak etməkdədirlər.

Dövlət rəhbərimizin göstərişinə əsasən, Azərbaycan Ordusunun 20 nəfərlik hərbi tibb personalı Türkiyəyə eزام olunaqca Kahramanmaraşda fəaliyyətə başladı. Qrup hazırda da fəlakət zonasında çalışır və yaralı şəxslərə ilkin tibbi yardımın göstərilməsində, onların həyata qaytarılmasında səylə çalışır.

Bu çətin günlərdə qardaş Türkiyəyə dəstəyini təmin olunmasında, ağır məqamlarda hər zaman yüksək fəallıq göstərən Heydər Əliyev Fondu da böyük rol oynamaqdadır. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın göstərişinə əsasən, fondun qardaş ölkəyə humanitar yardımını aparın xüsusi təyarrürlə fevralın 9-da Qaziantep Hava Limanına çatdı. Faciədən zərər çəkmiş insanlara üçün Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 36 tonluq humanitar yardım göndərildi.

Mehriban Əliyevanın tapşırığı ilə fevralın 16-da 105 tonluq humanitar yardım aparın təyarrürlə yola düşüb. Qardaş ölkəyə zəlzələdən zərər çəkmiş insanlara soyuq qış aylarında ən çox ehtiyac duyduqları qızdırıcılar və çadırlar çatdırılıb.

Heydər Əliyev Fondunun nəzdində fəaliyyət göstərən könüllülərdən və bu sahədə müəyyən təcrübəyə malik ASAN könüllülərindən ibarət bir qrupun Türkiyəyə yola düşərək zəlzələnin nəticələrini aradan qaldırılmasında fəal iştirakı da diqqət çəkir. Azərbaycan könüllüləri birinci xanım Mehriban Əliyevaya müraciət qəbul ediblər. Müraciətdə xüsusi vurğulanır: "Zəlzələdən zərər çəkmiş insanlara dəstək məqsədilə başladılan yardım kampaniyasına qoşulan hər kəsə, o cümlədən bu işdə əlindən gələni əsirgəməyən çoxsaylı könüllülərə təşəkkür etməyiniz bizi olduqca təşirəndirdi. Bütün Azərbaycan xalqının səfərbər olduğu humanitar yardım aksiyasına qoşularaq Türkiyə xalqının yanında olmağı öz mənəvi borcumuz hesab edirik. Təbii fəlakətin fəsadlarını aradan qaldırılmasına Azərbaycan dövləti və xalqı tərəfindən verilən dəstəyə öz töhfəmizi vermək üçün gələcə-gündüz demədən var gücümüzlə çalışırıq. Biz könüllülər bu xeyirxah əməllərin iştirakçısı olmaqdan qürur və şəərəf duyuruq".

Azərbaycanın ən böyük şirkəti olan və Türkiyədə geniş fəaliyyətə malik SOCAR da öz imkanları çərçivəsində dəstək olmağa başlamışdı. Kömək məqsədilə Naxçıvanla Türkiyə arasındakı birbaşa quru yolumun imkanlarından da istifadə edildi. Zəlzələdən zərərçəkənlərə dəstək məq-

sədilə fevralın 9-da Naxçıvandan ilkin olaraq 12 TIR yola salındı.

Ölkəmizin vətəndaş cəmiyyəti institutları da Türkiyəyə kömək məqsədilə bütün imkanlarını ortaya qoydular. Bu istiqamətdə ilk təşəbbüslərdən biri Heydər Əliyev Fondunun "Regional İnkişaf" İctimai Birliyindən gəldi. Birlik qardaş ölkəyə humanitar yardım kampaniyasına start verdi. Eyni zamanda Azərbaycandakı digər QHT-lər də "Qardaş köməyi" adlı platforma yaratdılar. Bu platforma vasitəsilə kömək etmək istəyən şəxslərə zəlzələdən əziyyət çəkənlərə müxtəlif ləvazimatlar göndərmək imkanları yaradıldı.

Artıq bir neçə gündür ki, Azərbaycanın Fövqəladə Hallar Nazirliyinin qüvvələr tərəfindən Kahramanmaraş rayonunda yerləşən Kahramanmaraş Sütçü İmam Universitetinin həyətində 300 çadırın ibarət növbəti şəhərcik qurulub. Çadırlarda yaşayan insanlar üçün lazımı şəraiti yaradılıb, o cümlədən mobil səhra mətbəxi qurularaq qida təminatı təşkil edilib.

"İnsan amili Türkiyə hökuməti üçün əsas məsələdir"

Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yaşayan yüzminlərlə vətəndaşımız da fəal şəkildə yardım aksiyasına qoşuldu. Zəlzələdən sonrakı ilk günlərdə Bakıda və bölgələrimizdə özünü göstərən qeyri-sabit, qarlı-yağışlı hava şəraitinə baxmayaraq, Azərbaycan vətəndaşları qısa müddətdə təşkil olunmuş yardım toplama məntəqələrinə axın etdilər. Gətirdikləri əşyaları aidiyyəti üzrə məsul şəxslərə, könüllülərə təhvil verməyə başladılar və bu proses indi də davam edir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyənin ölkəmizdəki səfirliyindən çıxışı zamanı xalqımızın bu yardımsevərliyini, dar günlərdə Türkiyəyə olan doğmalığı belə dəyərləndirdi: "Azərbaycan xalqı könüllü olaraq qardaşlara, öz doğma qardaşlarına dəstək olmaq üçün kimin əlində nə var, onu götürür... Kimin imkanı nəyə çatırsa, onu da əsirgəmir. Biz bütün dünyaya bir daha nümayiş etdiririk ki, təkcə dövlətlərarası səviyyədə deyil, dövlət başçıları səviyyəsində deyil, insanlar səviyyəsində də əsl qardaşlıq əlaqələri mövcuddur".

Əlbəttə, baş vermiş təbii fəlakətin, onun yurduğu zərərlərin miqyası o qədər böyükdür ki, Türkiyəyə yaramaları sağaltmaq üçün müəyyən müddət lazım olacaq. Bununla belə, bu çətin anlarda təbii fəlakətin nəticələrini aradan qaldırılması üçün edilən hər kiçik köməyin belə çox böyük əhəmiyyəti var.

Azərbaycan qardaş Türkiyəyə dəstəyini bundan sonra da müxtəlif istiqamətlərdə davam etdirəcək. Bütün yardım məsələlərinin bir mərkəzdən idarə olunması üçün müvafiq işlər görülməkdədir. Ölkəmizdəki xəstəxanalarda yaralı qardaş-bacılarımızın müalicəsi üçün bütün şəraitin olduğu, həm Bakıda, həm digər şəhərlərdə, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasında bu məqsədlə artıq carpayılan ayrıldığı xüsusi vurğulanmalıdır. "Türkiyə dövlətinin operativ və çevik addımları bir daha göstərdi ki, insan amili Türkiyə hökuməti üçün əsas məsələdir və bu ağır sınaq eyni zamanda Türkiyənin gücünü bir daha bütün dünyaya göstərəcək", - deyərək Azərbaycan Prezidenti çıxışının sonunda qeyd etdi.

Ağır günlərin birgəliyi tarixin sınaqlarından şəərəflə çıxan Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərini daha da sarsılmaz edəcək.

İrada ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan rəsmi Tehrandan törətdiyi terrora görə cavab gözləyir

Din pərdəsinə bürünmüş rəzillik

İran kimi teokratik dövlətin müasir dünyada mövcudluğu zamanın inkişaf istiqaməti ilə üst-üstə düşmür

Müasir İrannın həm daxili, həm xarici siyasəti ikili standartlar, bəzən isə hətta riyakarlıq üzərində qurulub. İran İslam Respublikası çoxmillətli ölkədir və burada böyüklü-küçüklü 80-dən çox xalq yaşayır ki, bunlar dil, milli kimlik, tarix, ənənə və bəzələri hətta dini məzhəb cəhətdən biri digərindən, o cümlədən farslardan fərqli olsalar da, onların hamısı "İranlı" və ya "İran milləti" adlandırılır. Farslardan əlavə, bu ölkədə 40 milyona yaxın Azərbaycan türkü, 5 milyondan çox kürd, 3-4 milyon ərəb, bəlcuc, mazandarlı, gələk, talış, türkmən və sair millətlər yaşayır, ancaq İran əhalisinin böyük əksəriyyətini təşkil edən bu xalqların öz ana dilində bir məktəbi belə yoxdur.

Halbuki bu ölkənin Konstitusiyasının 4-cü maddəsində aydın yazılıb ki, "İran xalqı hansı etnik qrup (qövüm), qəbilədən olmasından asılı olmayaraq, bərabər hüquqa malikdir, rəng, irq, dil və bu kimi amillər kimsəyə üstünlük (imtiyaz) vermir".

Ermənilərdən başqa, onların sayı 120-150 min arasında göstərilir, qeyri-müsəlmanlar təqib olunur, onlara qarşı həbs və zorakılıqlardan belə çəkinilmir. Milli, dini və məzhəb ayr-seçkililiyi ölkənin dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Rəsmi Tehran Əsas Qanunun 11-ci maddəsində də - "Bütün müsəlmanlar bir ümmətdir və İran İslam Cümhuriyyəti öz ümumi siyasətini İslam xalqlarının birlik, vəhdət və həmrəyliyi əsasında qurmağa, İslam dünyasında siyasi, iqtisadi və mədəni vəhdətin gerçəkləşməsi üçün ardıcıl səy göstərməyə borulur" prinsipini də kobud surətdə pozur. Halbuki müsəlman Azərbaycan Respublikasına qarşı düşmən olan, onun ərazisinin 20 faizini işğal edən, 1 milyona qədər azərbaycanlı öz doğma yurdundan qaçqın və köçkün salan ermənilərə qonşu İran İslam Respublikasında geniş meydan verilib.

Ermənilərə İrandan 30-dan çox məktəbdə ana dilində təhsil almaq şəraiti yaradılıb, həmçinin İsfahan və Tehran universitetlərində erməni dilində fakültələr fəaliyyət göstərir. Azərbaycan tarixi, ədəbiyyatı, milli varlığı ələyinə erməni müəlliflərinin çoxsaylı kitab, dərgi və qəzetlərinin çapına icazə verilib.

İran dünyanı nüvə silahı ilə təhdid edir

Əvvəlki 1-ci səh.

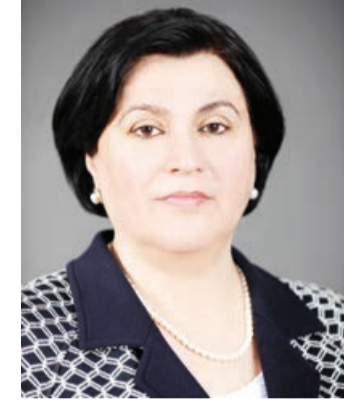
Bir gün əvvəl Avropa diplomatiasının rəhbəri İrannın xarici işlər naziri Hüseyin Əmir Abdullahiyanla telefon danışıqlarında uranın zənginləşdirilməsi ilə bağlı daxil olan xəbərlərdən Brüsselin narahatlığını ifadə edib.

İrannın hərəkətləri dünyada narahatlıq doğurur

2015-ci ildə İran və "altılıq" (ABŞ, Rusiya, Çin, Böyük Britaniya, Fransa və Almaniya) arasında bağlanmış siyasi razılaşma olan Birgə Hərtərəfli Fəaliyyət Planı (JCPOA) çərçivəsində öhdəliklərini və əlavə protokolu icra etməyi iki ilə yaxındır dayandırdığı üçün İrannın hərəkətləri dünyada daha çox narahatlıq doğurur.

Qərb Fordodakı zavodun işinin şəffaflığı ilə bağlı İrandan təsirli təminatlar gözləyir.

Xatırladaq ki, öten ilin noyabrında İrannın İSNA xəbər agentliyi Tehrandan Fordodakı yeraltı zavodda uranı 60 faizə qədər zənginləşdirməyə başladığını bildirmişdi. Agentliyin məlumatına görə, Fordo və Netanzedəki obyektlərdə əlavə sentri-

məlidirlər. Kömək əlini uzadan ölkələrin yardımını qəbul etməlidirlər. Bu da çətin vəziyyətə düşən insanlara bir qədər kömək olar. Amma, təəssüf ki, İran rəhbərliyi həmişə əks mövqə tutur. Hesab edirik ki, İran kimi teokratik dövlətin müasir dünyada mövcudluğu zamanın inkişaf istiqaməti ilə üst-üstə düşmür. Molla rejimi özü köhnəliyin qalığı kimi görür. 1979-cu ildən bu yana bu rejimin başında duranların əsas məqsədi sistemin həyatını uzatmaqdır. Amma tarixin axarına qarşı getmək mümkün deyil. XXI əsrdə Orta əsrlər qaydaqanunu ilə yaşayan dövlətin mövcudluğu sənəkdir. İnanıram ki, İranda gec-təz müəyyən dəyişikliklər olacaq. Ölkə modernləşməlidir. Hər seçki zamanı İranda çox böyük mübarizə gedir. Elo sonuncu prezident seçkiləri zamanı mühafizəkarlarla islahatçılar arasında gərgin mübarizə getdi. Silah və zor gücünə etirazlar yatırıldı. Amma bu, müvəqqəti xarakter daşıyır. Hesab edirik ki, İran kimi böyük dövləti bu şəkildə idarə etmək uzun sürməz.

İrannın Azərbaycanda təsir göstərmək imkanına gəldikdə, bu sahədə çox diqqətli olmalıyıq, çünki bu bir tərəfdən əksəriyyət təşkil edən həmməzhəblərə arxalanır, digər tərəfdən İrannın rəsmi siyasəti ilə gücləndirilir. Lakin bu təsir əl bir uğur qazanmayıb və qazanmayacaqdır. Bu, hər şeydən əvvəl İrannın özündə dini hakimiyyətin və bu hakimiyyətin daşıyıcıları olan ruhanilərin hakimiyyətinin sonunun başlanması ilə izah oluna bilər. İranda 43 illik dini, ruhani hakimiyyəti isla-

min irəli sürdüyü sosial ədalət prinsiplərini reallaşdırma bilmədiyindən indi, necə deyirlər, geri çəkilmək mərhələsinə qədəm qoymuşdur.

İranda ruhanilərin hakimiyyəti uzun illər xalqın xatirində insanların şəxsi həyatı üzərində amansız və sərt nəzarət və bu nəzarəti təşkil və icra edənlərin özbaşınalıqlarının acı təcrübəsi kimi qalacaqdır. Geyim-nəzarət, adət-ənənələrin yerinə yetirilməsinin İslam normalarına tabe edilməsi, hətta ev şəraitində bu normaların pozulmasının qarşısının alınması, dini ayinlərin yerinə yetirilməsinə sərt nəzarət və sairə buna tutarlı sübutdur. Hətta parlamento seçkilər zamanı deputatlığa namizədin cümlə namazlarında və dövlətin təşkil etdiyi nümayişlərdə iştirak etməsi seçilmək şərtlərindən biri kimi qeyd olunmuşdur. Gənclərin həyat tərzi onların yaş və psixoloji xüsusiyyətlərinin - özünüdərk, özünü-tədqiq, kiçik qrupların maraqlarını prinsipi ilə formalaşması və s. tələblərinin ziddinə qurulmuşdur. Əsas diqqət dini ayinlərin yerinə yetirilməsinə yönəldilmişdir. İranda əhalinin orta təbəqələri, xüsusən tələbə gənclər və qadınlar ilk növbədə nəzarətdən xilas olmağa cəhd edəndə bu sahədə hər hansı bir müsbət addım atmağa hazır olan qüvvələrin dəstəklədiyini nümayiş etdirməyə çalışırlar.

İranda keçirilən hər üç seçkidə (prezident, şuralar və parlament) İslam dəyərlərini qoruyub saxlamaq və insanları bu dəyərlərə, xüsusən də ikinci dərəcəli davranış normaları ilə bağlı dəyərlərə riayət etməyə məcbur etmək istəyən və mühafizəkar adlanan qüvvələrin haqqıqatda ağır məğlubiyyəti möhür həmin faktorla, gənclərin (seçicilərin az qala yarısı) və qadınların onlara yox cavabı ilə bağlı olmuşdur.

Gəvhər BAXŞƏLİYEVA,
AMEA-nın vitse-prezidenti vəzifəsini icra edən, akad. Z.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutunun baş direktoru, akademik

fıqalar quraşdırılıb və İran artıq nüvə zavodlarından birində uranı 60 faizədək zənginləşdirib. Nüvə silahının istehsalı üçün isə 90 faizə qədər zənginləşdirmə lazımdır.

2015-ci il beynəlxalq nüvə sazişinin şərtlərinə görə, İrannın uranı 3,67 faizdən yuxarı zənginləşdirməyə haqqı yoxdur.

Qərb ölkələrinin reaksiyası

Bir müddət əvvəl Qərb ölkələri MAQATE-nin İrannın, Tehrandan cənubunda yerləşən Fordo uran zənginləşdirmə zavodunda bezi sentrifuqaların konfigurasiyasında təşkilatı əvvəlcədən xəbərdar etmədən əhəmiyyətli dəyişikliklər etməsi ilə bağlı hesabatına reaksiya verib. Bu barədə Fransa, Almaniya, Böyük Britaniya və ABŞ-nin birgə bəyanatında deyilir. Sənəd Almaniya Xarici İşlər Nazirliyinin saytında dərc olunub.

MAQATE-nin qeyd etdiyi kimi, sentrifuqaların elan edilməmiş dəyişdirilməsi Nüvə Silahlarının Yayılması Müqaviləsi (NPT) üzrə Hərtərəfli Təminatlar Sazişindən irəli gələn İslam Respublikasının öhdəlikləri ilə bir araya sığmır.

Sentrifuqalar nüvə silahına zəruri uranın istehsalı üçün istifadə olunur. Qərb ölkələrinin müərciatında vurğulanı ki, Tehran şəffaf hesabatla bağlı öhdəliklərinə əməl etməli və MAQATE-nin zəruri bildiyi monitorinq şərtlərini yerinə yetirməlidir.

Sənədin müəllifləri əmindirlər ki, "İrannın bu hərəkətlərin səhvan atıldığı barədə verdiyi bəyanatları adekvat deyil". Fransa, Almaniya, Böyük Britaniya və ABŞ İrannın hərəkətlərini Tehrandan iddia edilən niyyətləri ilə deyil, MAQATE-nin qərar və obyektiv hesabatları əsasında qiymətləndirdiklərini vurğulayıblar.

Al İrana qarşı sanksiyaları genişləndirir

Bu arada İrannın ölkədəki etirazları amansızlıqla yatırması fonunda Al İslam Respublikasına qarşı sanksiyaların müddətini uzadıb. 32 şəxs və 2 təşkilat məhdudlaşdırıcı tədbirlərə məruz qalıb.

Avropa diplomatiasının rəhbəri izah edib ki, hazırkı tədbirlər paketi beşincidir və insan hüquqlarının və iranlı qadınların vəziyyətinin çox ciddi pozulmasına görə məsuliyyət daşıyanları hədəfləyir.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

22 Fevral Avtomobil yolları işçilərinin peşə bayramı günüdür

İnkişaf və abadlıq yoldan başlayır

Bu gün ölkəmizin avtomobil yolları işçiləri özlərinin peşə bayramını qeyd edirlər. Avtomobil yolları işçiləri iqtisadiyyatın mühüm bir sahəsində çalışırlar. Belə ki, yol olmadan heç bir inkişafdan söhbət gedə bilməz. Bu sahənin işçiləri insanlarnın rahatlığına xidmət etməklə yanaşı, iqtisadiyyatın bir çox sahələrinin inkişafına dəstək verirlər.

2004-cü ildən üzüberli Azərbaycanda regionların sosial-iqtisadi inkişafına yönəldən dövlət proqramları çərçivəsində gerçəkləşdirilən layihələr yollarımızın şəbəkəsini genişləndirib. Bununla yanaşı, yolların keyfiyyəti də yüksəlib. Beləliklə, Azərbaycanın adı yol infrastrukturunun keyfiyyəti reytingində də dünyanın qabaqcıl ölkələri sırasına çəkilir.

İndi əsas diqqət işğaldan azad edilmiş ərazilərdə tikilən yollara yönəldilsə də, digər bölgələrdə də bu istiqamətdə genişmiqyaslı işlər həyata keçirilir. Prezident İlham Əliyev ölkənin regionlarına, o cümlədən Qarabağa və Şərqi Zən-

gözüra hər səfəri zamanı yol çəkilişi sahəsində aparılan işlərlə maraqlanırlar, yeni yolların təməlini qoyur, tikintisi sona çatdıran işə açılışını edir. Ölkəmizdə yollar qovuşaraq ayrı-ayrı bölgələri Qarabağa və Şərqi Zəngəzurla, eləcə də bütün regionların rayonlarını bir-birinə sıx bağlayacaq.

Yollar yeniləndikcə ölkədə iqtisadi həyat daha da canlanır, kənd təsərrüfatı, turizm və digər sahələrdə inkişaf sürətlənir. Yolların müasir səviyyədə inşası, eləcə də əhalinin rahatlığını təmin edən əsas sosial amildir. Paytaxtda və bölgələrdə yeni yolların tikintisi, Prezidentin verdiyi nəvbəti sərəncamlar və tapşırıqlar həmin istiqamətdə aparılan işlərin davamlı olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Elə bu günlərdə Ağsu rayonunun Ağsu-Kürdəmir-Bəhrəmtəpə avtomobil yolunun 19-cu kilometrliyindən ayrılan Ərəbmehdibəy-Dədəli-Qasımbəyli-Xəlilli-Mustafalı-Göydölləkli-Təklə-Dəli-lər-Qaraqoyunlu-Kəndoba marşrutu üzrə avtomobil yollarının tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında Prezidentin sərəncamına uyğun olaraq, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən 10 min nəfər əhalinin yaşadığı 12 yaşayış məntəqəsini birləşdirən yol infrastrukturunu layihənin icrasına start verilib.

Uzunluğu 26,4 kilometr olan torpaq əsaslı avtomobil yolu təbii faktorların təsirinə qarşı dayanıqlı iqtisadi inkişafı təmin edən əsas amillərdəndir. Peşə bayramınız mübarək, yolumuzun abadlığına və rahatlığına xidmət edənlər.

pasına ehtiyac yaranan yol 4-cü texniki dərəcəyə uyğun olaraq təkmilləşdirilir. Hazırda Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən "İnşaat Norma və Qaydaları"nın tələblərinə əsasən yolboyu texnoloji ardıcılığa uyğun şəkildə torpaq işləri, qazma, əks-dölgü, yol yatağının tikintisi yerinə yetirilir.

Beləliklə, müasir yol infrastrukturunun yaradılması yəni də həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatların tərkib hissəsini təşkil edir. Rahat və abad yol isə dayanıqlı iqtisadi inkişafı təmin edən əsas amillərdəndir.

Peşə bayramınız mübarək, yolumuzun abadlığına və rahatlığına xidmət edənlər.

"Azərbaycan"

Laçın-Xankəndi yolundakı ekoaksiya 73 gündür davam edir

Azərbaycan ərazilərində faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarının dayandırılmasını, "Qızılbu-laq" və "Dəmirli" yataqlarında monitorinqin keçirilməsinə icazə verilməsini tələb edən azərbaycanlı ekofoalların Laçın-Xankəndi yolunda keçirdikləri dinc etiraz aksiyası 73 gündür davam edir.

AZƏRBAYCANIN aksiya yerinə ezam olunmuş müxbiri xəbər verir ki, hər zaman olduğu kimi, aksiyaya iştirakçıları bu səhəri də Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə açılış, vətənpərvor ruhda mahnılar ifa ediblər.

Aksiyanın məramı əvvəlki kimi dəyişməz olaraq qalır. Etirazçılar Azərbaycanın faydalı qazıntı yataqlarının erməni separatçıları tərəfindən qanunsuz istismarına yox deyir, bunun dərhal dayandırılmasını tələb edirlər. Aksiya foalları bu deyişməz qaldırıldıqları plakatlarla üzərində rus və ingilis dilində yazılmış "Sərvətərimizin talanı dayansın!", "Təbiəti qoruyaq, istismarı qınayaq!", "Təbiətin milləti yoxdur!", "Azərbaycan millətini qoruyacaq sərvəti!", "Azərbaycan oyaqdır, sərvətinə dayağıdır!", "Sərvətimiz bölünməz, heç bir kəşə verilməz!", "Azərbaycan vahiddir, sərvətinə sahibdir!", "Ekocinayətə son!" kimi şüarlar səsləndirirlər. Aksiyaya iştirakçıların dinamik və coşqulu görünmələri onların məqsədlərinin aydın olduğunu göstərir.

Onlar Azərbaycan tərəfinin haqlı tələblərinin yerinə yetirilməsini istəyirlər.

Foallar bildirir ki, onların tələbləri Azərbaycan ictimaiyyətinin haqlı narazılığının ifadəsidir və vətəndaş cəmiyyətinin bu mövqeyinə hörmətlə yanaşılmalıdır. Aksiyanın keçirildiyi ərazi humanitar məqsədlər üçün açıqdır, sərbəst hərəkətə heç bir maneə yoxdur. Dünən Laçın-Xankəndi yolunda hər iki istiqamətdə Rusiya sülhməramlılarına məxsus ümumilikdə 61 avtomobil maneəsiz hərəkət edib.

Xatırladaq ki, ötən il dekabrın 3-də və 7-də Rusiya sülhməramlı kontingentinin komandanlığı ilə aparılmış müzakirələrin nəticəsi olaraq Azərbaycanın İqtisadiyyat, Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazir-

likləri, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin mütəxəssislərindən ibarət heyət Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərində faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarı, bundan irəli gələn ekoloji və digər fəsadlarla bağlı ilkin monitorinq aparılması idi. Lakin sülhməramlıların hərəkətsizliyi ucubandan monitorinq baş tutmayıb. Buna etiraz olaraq, azərbaycanlı ekofoallar Şuşa ərazisindən keçən Laçın-Xankəndi yolunda dekabrın 12-dən dinc aksiyaya başlayıblar.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatçı" ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC (012) 594-09-59
"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik -124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) **manat**
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) **manat**
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!
 Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan "Şəki" bərə gəmisinin MAN 6K45GFCA baş mühərrikin ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 03 mart 2023-cü il Bakı vaxtı ilə saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surət) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan sənədlər qəbul ediləcəkdir.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küçəsi, 2.

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071.

Tender komissiyası

"Azərişiq" ASC Abşeron rayonu ərazisində yenidənqurma işləri aparır

Abşeron rayonunun Masazır qəsəbəsində, yeni massiv adlanan ərazidə "Azərişiq" ASC yeni elektrik şəbəkəsi qurur.

"Azərişiq" ASC-nin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, işlər çərçivəsində 1 km-dan çox 10 kV-luq, 4 km-a yaxın 0,4 kV-luq elektrik xətti çəkiləcək. Müxtəlif güclərdə kompleks transformator məntəqələri quraşdırılacaq.

Bundan əlavə, Qobu qəsəbəsi ərazisində yeni güc mərkəzləri yaradılıb, 5 km-a yaxın 0,4 kV-luq elektrik xətti çəkilib.

Həmçinin Abşeron rayonunun Çaylı kəndində yenidənqurma işləri davam etdirilir.

Abşeron rayonunda görüləcək işlərlə abonentlər keyfiyyətli və dayanıqlı elektrik enerjisi ilə təmin ediləcək, elektrik enerjisinin itkiləri minimuma endiriləcək.

Ermənistan müdafiə nazirinin istefası tələb olunur

Əvvəlki 1-ci səh.

Aksiyada valideynlərin nümayəndəsi kimi çıxış edən vəkil Norayr Norikyanın jurnalistlərə verdiyi məlumata görə, etirazçılar övladlarının ölümü ilə bağlı rəsmi versiyaya inanmırlar. Onlar dərin və hərtərəfli araşdırma aparılmasını tələb edirlər. "Qohumlar baş nazirlə görüş, o cümlədən facienin təfərrüatları və səbəblərindən tutmuş hadisənin başvermə şəraitinin aydınlaşdırılmasına məsul olan strukturların araşdırılmasına qədər olan prosesləri deqiqləşdirməyi istəyirlər.

Vəkil qeyd edib ki, bizdə təzkibolunmaz məlumat var ki, gecə saat 00:15 və 00:30-da əsgərlərlə yaxınları arasında telefon bağlantıları olub, mesajlar gəlib. Ona görə də uşaqların 22:30-da yatdığından sonra yanib ölmələri ilə bağlı açıqlama böyük mübahisə doğurur. O, xüsusi olaraq vurğulayıb ki, əgər bir və ya iki əsgər xilas edilərsə, qalan 15-ni niyə eyni qaydada kazarmadan çıxara bilməyiblər: "Biz məlum olub ki, orada yangından əvvəl sağ adam olmayıb. Baş verənlərə görə məsul şəxslər cavabdehdirlər

və mən zərərçəkmişlərin qoyumunu kimi bu facienin, cinayətin açılmasını tələb edirəm".

Postmüharibə dövründə baş verən bu kimi hallar Ermənistanda hərbi xidmətə çağırışda ciddi problemlərə səbəb olub. Gənclər ordudan yayınmağın yeni metodu da tapılıb. Belə ki, indi Ermənistan gəncləri cinsi azlıqlara mənsub olduqlarını bildirərək hərbi xidmətdən yayınır, sonra isə ölkəni tərk edirlər.

Bu onu göstərir ki, Ermənistan ordusu təkəvəçilərin sayının sürətlə azalmasına görə problem yaşayır, bu ölkənin silahlı qüvvələrinin maddi-texniki təchizatında da əvvəlki kimi böyük çətinliklər mövcuddur. Eyni zamanda orduda nizam-intizam pozuntularının, fərariliyin, ölüm hallarının, digər bu kimi mənfəi tendensiyaların miqyası durmadan genişlənməkdə davam edir.

Bütün bunların fonunda orduda hərbi qulluqçuların müxtəlif vəzifələrə təyinat edilməsi üçün böyük miqdarda rüşvət vermələri ilə bağlı qalmaqallar da baş verir. Sosial şəbəkələrdə paylaşılan məlu-

matlar onu göstərir ki, Ermənistan ordusunda rüşvətçuluq baş alıb gedir və Müdafiə Nazirliyi bunun qarşısını heç cür ala bilmir.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi hissələrində zabitlərdən yuxarı vəzifəyə təyinat olunmaq, tabor komandiri olmaq üçün 7 min, bölük komandiri vəzifəsinə təyinat olunmaq üçün 2,5 min-4 min, müqaviləli hərbi xidmət üçün isə min-iki min ABŞ dolları məbləğində rüşvət tələb edildiyi bildirilir. Sosial şəbəkələrdə yazılan məlumatlarda o da iddia edilir ki, yerindən asılı olaraq qiymətlər dəyişə bilər. Yəni "yaxşı" yerə təyinat almaq üçün yüksək məbləğdə rüşvət tələb olunur. Maraqlı odur ki, Ermənistan Müdafiə Nazirliyi həm rüşvətçuluq hallarına, həm də bununla bağlı yayılan məlumatlara heç bir reaksiya vermir.

Bu vəziyyətdə ermənilər üçün ən yaxşı çıxış yolu övladlarını orduda xidmətə göndərməkdən yayınmaq, mümkün olduğu halda onları ölkə xaricinə qaçıdırmaqdır.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikası əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vüsal Nəsirliyə atası

ZAKİR MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının Rəyasət Heyəti və kollektivi Azərbaycan Respublikasının əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vüsal Nəsirliyə atası

ZAKİR MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikası əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vüsal Nəsirliyə atası

ZAKİR MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Səyyad Aran Azərbaycan Respublikasının əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vüsal Nəsirliyə atası

ZAKİR NƏSİRLİNİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət

Ümumi	Bu gün 21.02.2023
Ümumi yoluxanların sayı	828 395
Yeni yoluxanların sayı	37
Ümumi sağalanların sayı	818 145
Yeni sağalanların sayı	14
Aktiv xəstə sayı	145
Ümumi test sayı	7 516 142
Bugünkü test sayı	1 695
Ümumi ölənlərin sayı	10 105
Bugünkü ölənlərin sayı	2

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 aleyhinə aparılan vaksinasiya ilə bağlı son vəziyyət

Ümumi	Bu gün 21.02.2023
Var olan vaksinasiya edilmiş sayı	13 947 492
1-ci doza vaksinasiyası sayı	5 403 764
2-ci doza vaksinasiyası sayı	4 878 527
3-üncü doza vaksinasiyası sayı	3 399 669
Yeni vaxtda aparılan vaksinasiya sayı	265 532
Gün ərzində vurulan vaksinasiyaların sayı	456
1-ci doza vaksinasiyası sayı	146
2-ci doza vaksinasiyası sayı	139
3-üncü doza vaksinasiyası sayı	148
Yeni vaxtda aparılan vaksinasiyaların sayı	23

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı - 539-68-71, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68
 Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39 Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60
 Məsul katib - 539-43-23, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
 Məsul katib müavinləri - 539-44-91, Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
 Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
 İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Mühəsibathəq - 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

www.azerbaijan-news.az
contact@azerbaijan-news.az
azreklam@mail.ru

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj **5077**
Sifariş **469**

Qiyəti **40 qəpik**